

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar den europeiska mediefrihetsförordningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om tillsyn över mediemarknaden genom vilken det utfärdas kompletterande nationella bestämmelser som hänför sig till den europeiska mediefrihetsförordningen.

Enligt förslaget ska Transport- och kommunikationsverket bedöma konsekvenserna av företagsförvärv på mediemarknaden för mediepluralismen och för det redaktionella oberoendet. I propositionen föreslås det att bedömningar ska göras i fråga om sådana företagsförvärv som sker på mediemarknaden och som överskrider tröskeln för anmälan om företagsförvärv enligt konkurrenslagen. Enligt de föreslagna bestämmelserna ska Transport- och kommunikationsverket också sköta de övriga tillsynsuppgifter som hänför sig till mediemarknaden och som avses i den europeiska mediefrihetsförordningen. Det är fråga om nya myndighetsuppgifter.

I lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreslås en ändring genom vilken förfarandet för överföring av programkoncession samordnas med bedömningen av konsekvenserna av företagsförvärv på mediemarknaden.

Därtill föreslås det att en informativ hänvisning till den europeiska mediefrihetsförordningen fogas till lagen om yttrandefrihet i masskommunikation och till rättegångsbalken.

Lagarna avses träda i kraft den 8 augusti 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten.....	4
1.2.2 Beredningen av propositionen.....	5
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll.....	5
2.1 Mediefrihetsförordningens syfte.....	5
2.2 Mediefrihetsförordningens huvudsakliga innehåll	6
3 Nuläge och bedömning av nuläget	15
3.1 Nationell lagstiftning om den upplysningsplikt som utgivare och den som utövar programverksamhet har	15
3.2 Nationell reglering och självreglering i fråga om redaktionellt oberoende.....	16
3.3 Nationell lagstiftning om källskydd.....	16
3.4 Nationell lagstiftning om nationella tillsynsmyndigheter.....	19
3.5 Nationell lagstiftning om bedömning av företagsförvärv.....	19
3.6 Nationell lagstiftning om statlig annonsering	20
4 Förslagen och deras konsekvenser	22
4.1 De viktigaste förslagen	22
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	23
4.2.1 Konsekvenser för företag.....	23
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	25
5 Alternativa handlingsvägar.....	27
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	27
5.1.1 Bedömning av koncentrationer på mediemarknaden	27
5.1.2 Myndighetstillsyn över och rapportering om skyldigheter i anslutning till statlig annonsering.....	29
5.1.3 Utlämnande av sekretessbelagd information till nämnden för medietjänster och de nationella tillsynsmyndigheterna i andra EU-länder	30
5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater	31
5.2.1 Sverige	31
5.2.2 Danmark	32
6 Remissvar	32
6.1 Myndigheter och de uppgifter som ålagts dem.....	32
6.2 Bedömning av konsekvenserna av företagsförvärv på mediemarknaden.....	33
6.3 Statens skyldigheter i fråga om annonsering samt myndighetsuppgifter	33
6.4 Övrigt.....	34
7 Specialmotivering.....	35
7.1 Lag om tillsyn över mediemarknaden	35
7.2 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	45
7.3 Lagen om yttrandefrihet i masskommunikation	46
7.4 Rättegångsbalken.....	46
9 Ikraftträdande	47

8 Verkställighet och uppföljning	47
9 Förhållande till andra propositioner	48
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	48
10.1 Ålands ställning och förhållande till självstyrelselagen för Åland	48
10.2 Skyddet för privatlivet och personuppgifter	49
10.2.1 Nationellt handlingsutrymme	49
10.2.2 Rättslig bedömning	50
10.3 Egendomsskyddet och näringsfriheten	51
10.3.1 Nationellt handlingsutrymme	51
10.3.2 Rättslig bedömning	51
LAGFÖRSLAG	53
1. Lag om tillsyn över mediemarknaden	53
2. Lag om ändring av 30 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	57
3. Lag om ändring av 5 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation	58
4. Lag om ändring av 17 kap. 22 § i rättegångsbalken	59
BILAGA	61
PARALLELLTEXT	61
2. Lag om ändring av 30 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	61
3. Lag om ändring av 5 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation	62
4. Lag om ändring av 17 kap. 22 § i rättegångsbalken	63

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Europeiska kommissionen (nedan även kommissionen) offentliggjorde den 16 september 2022 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden (europeisk mediefrihetsförordning) och om ändring av direktiv 2010/13/EU ([COM\(2022\) 457 final](#)) med tillhörande konsekvensbedömningar ([SWD \(2022\) 286 final](#), [SEC \(2022\) 322 final](#)). Syftet med den föreslagna förordningen är att undanröja problem som gäller den inre marknaden för medier och leverantörer av medietjänster. Förslaget syftar dessutom till att skydda mediernas mångfald och självständighet i EU och till att säkerställa att offentliga och privata mediebolag lättare än för närvarande kan verka på EU:s inre marknad, med beaktande av omvälvningen inom mediesektorn och digitaliseringen.

Den föreslagna förordningen hänger ihop med EU:s mål att främja demokratiskt deltagande, bekämpa desinformation och stödja mediernas frihet och mångfald i enlighet med EU:s handlingsplan för demokrati. Förslaget baserar sig på kommissionens rapporter om rättsstatsprincipen och på direktivet om audiovisuella medietjänster (AVMS-direktivet, 2010/13/EU). Förslaget baserar sig också på förordningen om digitala tjänster (DSA, (EU) 2022/2065), förordningen om digitala marknader (DMA, (EU) 2022/1925) och på den nya vägledningen vad gäller att stärka uppförandekoden om desinformation (COM(2021) 262 final). Bakgrunden till förslaget var kommissionens ordförande Ursula von der Leyens tal om tillståndet i unionen den 15 september 2021, där hon tillkännagav en europeisk mediefrihetsakt med syfte att stärka de europeiska mediernas frihet, vilket är en av demokratins centrala stöttepelare.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten

Statsrådets U-skrivelse om kommissionens förslag till en europeisk mediefrihetsförordning lämnades till riksdagen den 10 november 2022 ([U 84/2022 rd](#)) och därefter lämnades en kompletterande U-skrivelse ([UJ 43/2023 rd](#)). Finland understödde målet att främja pluralistiska och oberoende medier i EU i förslaget till förordning. Finland fäste dock vikt bland annat vid tydligheten i regleringen i förhållande till den gällande regleringen. Finland ansåg det vara viktigt att förordningen ger tillräckligt med handlingsutrymme för det praktiska genomförandet på nationell nivå och att förordningen inte oskäligt ökar den administrativa bördan för nationella myndigheter eller leverantörer av medietjänster. I riksdagen behandlades frågan av kommunikationsutskottet, grundlagsutskottet och stora utskottet. Riksdagen delade i sitt utlåtande statsrådets ståndpunkt ([KoUU 40/2022 rdGrUU 103/2022 rd](#)).

Rådet godkände en allmän riktlinje ([10954/23](#)) om förslaget den 21 juni 2023. Europaparlamentet antog sin ståndpunkt inför förhandlingarna om förslaget vid sitt plenarsammanträde den 3 oktober 2023 ([P9_TA\(2023\)0336](#)).

I takt med att förhandlingarna framskred lade rådet och parlamentet till några nya punkter i förslaget till förordning. Det var viktigt för Europaparlamentet att utvidga de skyldigheter som

gäller statlig annonsering till att omfatta alla offentliga aktörer, oavsett deras storlek och omfattningen av deras tjänster. Under förhandlingarnas gång utökades dessutom de nationella myndigheternas skyldigheter bland annat vad gäller utvecklandet av ett nationellt register över medieägande. Kommunikationsministeriet ordnade den 19 oktober 2022 och den 8 februari 2024 informations- och diskussionsmöten för intressentgrupperna i syfte att informera om innehållet i och förhandlingsläget för den europeiska mediefrihetsförordningen samt kartlägga finländska aktörers synpunkter på de centrala förhandlingsfrågorna.

Den europeiska mediefrihetsförordningen behandlades vid möten i rådets arbetsgrupp för audiovisuella frågor och mediefrågor under perioden den 29 september 2022–11 januari 2024. Europaparlamentet antog sitt betänkande den 13 mars 2024.

Europaparlamentet och rådet antog den 11 april 2024 förordning ([EU](#)) 2024/1083 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning), nedan *mediefrihetsförordningen*. Förordningen börjar tillämpas stegvis från och med den 8 november 2024, dock så att förordningen i regel tillämpas från och med den 8 augusti 2025.

1.2.2 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid kommunikationsministeriet. Under beredningen har det förts bakgrundsdiskussioner med sakkunniga vid justitieministeriet, inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Transport- och kommunikationsverket, Statens revisionsverk, Statskontoret och Ålands landskapsregering. Kommissionen ordnade ett informations- och diskussionsmöte för medlemsstaterna om genomförandet av förordningen i december 2024.

Utkastet till regeringsproposition var ute på öppen remiss på webbplatsen www.utlåtande.fi. Det finskspråkiga utkastet till regeringsproposition var på remiss 2.1.2025–14.2.2025. Det svenskspråkiga utkastet var på remiss 28.1.2025–25.2.2025. Utlåtande begärdes av ministerierna, centrala myndigheter, företag och forskare inom mediebranschen samt andra organisationer som är centrala med tanke på de föreslagna bestämmelserna i propositionsutkastet.

Utlåtande begärdes av sammanlagt 93 instanser. Det lämnades sammanlagt 31 utlåtanden. Ett sammandrag av utlåtandena finns tillgängligt i statsrådets tjänst för projektinformation <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM033:00/2024> med identifieringskod LVM033:00/2024.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 Mediefrihetsförordningens syfte

Syftet med mediefrihetsförordningen är att trygga medietjänsternas mångfald och oberoende inom EU samt att fastställa gemensamma regler för att den inre marknaden för medietjänster ska fungera korrekt. Syftet med förordningen är att stärka skyddet för mediernas mångfald och oberoende i EU och att främja offentliga och privata mediers gränsöverskridande verksamhet på EU:s inre marknad utan otillbörliga påtryckningar och med beaktande av digitaliseringen av mediernas verksamhetsmiljö.

2.2 Mediefrihetsförordningens huvudsakliga innehåll

Mediefrihetsförordningen innehåller tre helheter som i sin tur innehåller bestämmelser och förpliktelser som i viss mån är separata från varandra. De centrala förpliktelserna i förordningen gäller redaktionellt oberoende och skydd för journalisters källor (artikel 4), de offentliga mediernas (dvs. rundradiobolagens) oberoende verksamhet (artikel 5), transparens i ägandet av medier (artikel 6), bedömning av konsekvenserna av koncentrationer på mediemarknaden i förhållande till mediepluralismen och det redaktionella oberoendet (artikel 22–23) samt tilldelning av offentliga medel för statlig annonsering till leverantörer av medietjänster och onlineplattformar. Förordningen innehåller dessutom förpliktelser för mycket stora onlineplattformar till den del de hanterar innehåll från leverantörer av medietjänster (artikel 18–19). Genom förordningen skapas även nya regler för användarnas rätt att anpassa medieutbudet på enheter och gränssnitt (artikel 20) och för transparens i publikmätningssystemen (artikel 24).

Förordningen innehåller dessutom bestämmelser om en ny europeisk nämnd för medietjänster, som består av representanter från nationella mediemyndigheter eller -organ och som biträds av kommissionens sekreterariat. Nämnden främjar en effektiv och konsekvent tillämpning av EU:s medielagstiftning. Den ersätter den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (ERGA), som inrättades genom AVMS-direktivet.

Mediefrihetsförordningen är direkt tillämplig lagstiftning. I förordningen åläggs medlemsstaterna dock vissa skyldigheter att komplettera regleringen. Dessa skyldigheter har att göra med antagnings- och uppsägningsgrunderna för cheferna och ledamöterna i ledningsorganen för rundradiobolag (artikel 5) och förfarandebestämmelserna i fråga om bedömning av konsekvenserna av företagsförvärv på mediemarknaden (artikel 22). I förordningen har man dessutom till vissa delar lämnat spelrum i fråga om att utse en nationell behörig myndighet (artiklarna 20, 22 och 25).

Artikel 5 i mediefrihetsförordningen, som gäller enbart public service-medier, dvs. Rundradion Ab på det finländska fastlandet och Ålands radio & TV Ab på Åland, har lämnats utanför denna regeringsproposition. Genomförandet av de ändringar som gäller Rundradion Ab bereds separat vid kommunikationsministeriet, eftersom genomförandet av bestämmelserna föranleder ändringar i lagen om Rundradion Ab (1380/1993, nedan rundradiolagen). Det har ansetts ändamålsenligt att göra de ändringar i rundradiolagen som mediefrihetsförordningen föranleder samtidigt som övriga ändringar i rundradiolagen görs i enlighet med vad som föreslagits av den parlamentariska arbetsgrupp som utvärderat Rundradion Ab:s allmännyttiga uppdrag och finansiering. Den parlamentariska arbetsgruppens uppdrag baserar sig på regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Den parlamentariska arbetsgruppens betänkande publicerades den 12 september 2024.

Kapitel I - Allmänna bestämmelser

I artikel 1 i förordningen föreskrivs om förordningens syfte och tillämpningsområde. I den artikeln finns en förteckning över andra rättsakter som antagits i EU och som inte påverkas av förordningen. Till dessa hör bl.a. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (*förordningen om digitala tjänster*) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/900 om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam. Enligt artikel 1.3 har medlemsstaterna möjlighet att anta mer detaljerade eller strängare regler inom de områden som omfattas av förordningen, under förutsättning att de reglerna säkerställer en högre skyddsnivå för mediepluralism eller redaktionellt oberoende i enlighet med förordningen. Dessa regler omfattar rättigheter och skyldigheter för leverantörer av medietjänster (kapitel II), krav för välfungerande

åtgärder och förfaranden på mediemarknaden (kapitel III avsnitt 5) och tilldelning av offentliga medel för statlig annonsering och varu- eller tjänstekontrakt (artikel 25).

I artikel 2 anges definitioner. Med medietjänst avses enligt artikel 2.1 en tjänst enligt definitionen i artiklarna 56 och 57 i EUF-fördraget, där tjänsten eller en särskiljbar del av den har som huvudsakligt syfte att i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte, och oavsett teknik, tillhandahålla allmänheten program eller presspublikationer för vilka en leverantör av medietjänster bär det redaktionella ansvaret. Definitionen omfattar inte användargenererat innehåll som laddats upp på en onlineplattform, om det inte är fråga om yrkesmässig verksamhet mot ekonomisk eller annan ersättning. Definitionen omfattar inte heller privat korrespondens och alla sådana tjänster vars huvudsakliga syfte inte är att tillhandahålla program eller presspublikationer samt distribution av informations- eller marknadsföringsmaterial.

Med leverantör av medietjänster avses enligt artikel 2.2 en fysisk eller juridisk person vars yrkesmässiga verksamhet är att tillhandahålla en medietjänst och som har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll för medietjänsten och som avgör hur det ska struktureras. Denna definition omfattar också frilansjournalister.

En onlineplattform och en mycket stor onlineplattform motsvarar definitionerna i artikel 3 i (onlineplattform) och artikel 33.4 (mycket stor onlineplattform) i förordningen om digitala tjänster. Enligt förordningen om digitala tjänster är mycket stora onlineplattformar tjänster med över 45 miljoner användare per månad inom EU som kommissionen utsett till mycket stora onlineplattformar. På kommissionens [webbplats](#) finns en förteckning över tjänster som utsetts till mycket stora onlineplattformar.

De skyldigheter som gäller användarnas rätt att anpassa medieutbudet (artikel 20) tillämpas å sin sida på utvecklare och tillverkare av enheter och användargränssnitt som gör det möjligt att använda audiovisuella medietjänster. Med användargränssnitt avses en tjänst för att kontrollera eller hantera åtkomst till och användning av medietjänster som tillhandahåller program och som gör det möjligt för användare att välja medietjänster eller innehåll. I skäl 57 i förordningen förtydligas det att med enheter och användargränssnitt avses till exempel fjärrkontroller eller användargränssnitt som kontrollerar eller hanterar åtkomst till och användning av medietjänster som tillhandahåller program.

De bestämmelser som gäller konsekvensbedömning av företagsförvärv inom mediebranschen (artikel 22–23) tillämpas på koncentrationer enligt definitionen i artikel 3 i rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning), där minst en leverantör av medietjänster eller en leverantör av en onlineplattform som ger tillgång till medieinnehåll är part. I förarbetena till konkurrenslagen (948/2011) konstateras det att begreppen koncentration enligt EG:s koncentrationsförordning och företagsförvärv enligt konkurrenslagen motsvarar varandra (RP 88/2010 rd, s. 72).

Skyldigheterna i fråga om publikmätning (artikel 24) omfattar mätningssystem med hjälp av vilka man samlar in, tolkar eller på annat sätt behandlar uppgifter om antalet användare av medietjänster eller innehåll på onlineplattformar och deras egenskaper, som bl.a. används för att rikta reklamer och på prissättning, upphandling, försäljning eller innehållsplanering av reklam.

Statens skyldigheter i fråga om annonsering (artikel 25) tillämpas enligt definitionen i artikel 2.18 på nationella, regionala eller lokala myndigheter, nationella tillsynsmyndigheter eller nationella tillsynsorgan. Definitionen omfattar dessutom offentligt ägda enheter som direkt eller

indirekt kontrolleras av en nationell, regional eller lokal myndighet. I skäl 13 i förordningen klargörs det att en sådan myndighets kontroll kan följa av rättigheter, avtal eller andra medel som ger möjlighet att utöva ett avgörande inflytande över en enhet. De faktorer som är relevanta när det gäller kontroll är i synnerhet ägande av kapital och rätt att använda samtliga eller en del av en sammanslutnings tillgångar samt rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av sammanslutningens organ och omröstningar eller beslut i dessa.

Definitionen av offentlig myndighet eller enhet enligt artikel 2.18 i förordningen kan anses omfatta statliga förvaltningsmyndigheter, statliga ämbetsverk och inrättningar, statliga affärsverk samt fonder utanför statens ekonomi. I ljuset av skäl 13 i förordningen omfattar definitionen dessutom de statsägda bolag i vilka en nationell, regional eller lokal myndighet utövar ett avgörande inflytande. Dessutom kan definitionen utifrån dess formulering tolkas som att den omfattar städer och kommuner, inklusive samkommuner, välfärdsområden och välfärdssammanslutningar samt deras dottersammanslutningar och affärsverk. Tillämpningsområdet kan också i ljuset av skäl 13 tolkas som att det omfattar sådana sammanslutningar som ägs av en eller flera kommuner eller ett eller flera välfärdsområden där kommunen, kommunerna, välfärdsområdet eller välfärdsområdena har avgörande bestämmande inflytande i sammanslutningen. I fråga om nationellt ägda sammanslutningar kan tillämpningsområdet för skyldigheterna anses omfatta de sammanslutningar i där en kommun har bestämmande inflytande enligt 6 § i kommunallagen eller där ett välfärdsområde har bestämmande inflytande enligt 4 § i lagen om välfärdsområden. Skyldigheten gäller enligt den tolkningen även bolag som de ovannämnda aktörerna har bestämmande inflytande över. Information om organisationerna inom den offentliga förvaltningen finns i Statskontorets rapport. Rapporten finns tillgänglig på webbplatsen <https://www.tutkihallintoa.fi/julkisen-hallinnon-organisaatiot/> på finska.

Sådana offentligt ägda organisationer som genom lag garanteras autonomi i förhållande till nationella, regionala och lokala myndigheter och som således vare sig direkt eller indirekt kontrolleras av en sådan myndighet kan anses falla utanför tillämpningsområdet. En närmare beskrivning av de nationella begränsningarna av tillämpningsområdet finns i specialmotiveringen till 10 § i lagförslag 1.

Enligt artikel 2.19 omfattar statlig annonsering som begrepp myndigheters och offentliga sammanslutningars reklambudskap, meddelanden till allmänheten och informationskampanjer som görs mot betalning eller annan ersättning i medietjänster eller på onlineplattformar. Enligt skäl 13 omfattar definitionen av statlig annonsering emellertid inte meddelanden till allmänheten som är motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset, såsom offentliga myndigheters eller enheters nödvändiga meddelanden i krissituationer i samband med till exempel naturkatastrofer eller hälsokriser, olyckor eller andra plötsliga incidenter som kan skada enskilda personer. När nödsituationen har upphört bör meddelanden som rör den nödsituationen och som placerats, främjats, publicerats eller spridits mot betalning eller annan ersättning betraktas som statlig annonsering.

Kapitel II – rättigheter och skyldigheter för leverantörer av medietjänster och mottagare av medietjänster

Enligt artikel 3 i mediefrihetsförordningen ska medlemsstaterna respektera konsumenternas rätt till en mångfald av redaktionellt oberoende medieinnehåll.

Genom artikel 4 i förordningen strävar man efter att trygga redaktionell frihet och oberoende för leverantörer av medietjänster genom att förbjuda medlemsstaterna att ingripa i och försöka påverka leverantörernas redaktionella strategier och beslut. Dessutom förpliktas

medlemsstaterna i artikeln att säkerställa att journalisters källor och konfidentiella kommunikation skyddas på ett effektivt sätt.

I artikel 4.3 anges de åtgärder som medlemsstaterna inte får rikta mot leverantörer av medietjänster, dess redaktionella personal eller personer som har yrkesmässig förbindelse till en leverantör av medietjänster eller dess redaktionella personal för att bryta källskyddet. Till artikelns tillämpningsområde hör dessutom personer som lever i ett nära förhållande på ett stabilt och kontinuerligt sätt med leverantörer av medietjänster eller annan redaktionell personal. I fråga om dessa närstående är ett ytterligare krav enligt skäl 20 i förordningen att de bor tillsammans i ett gemensamt hushåll med en leverantör av medietjänster eller någon som hör till dess redaktionella personal.

En medlemsstat får inte i syfte att erhålla information vidta någon av de åtgärder som anges i artikel 4.3, vilka hänför sig till information som rör eller som kan identifiera journalisters källor eller konfidentiella kommunikation. Till dessa förbjudna åtgärder hör att ålägga någon att lämna ut sådan information samt att frihetsberöva, sanktionera eller stoppa någon i syfte att erhålla sådan information. Medlemsstaterna får inte heller utsätta leverantörer av medietjänster, deras redaktionella personal, deras företagslokaler eller privata lokaler eller personer med regelbundna privata eller yrkesmässiga förbindelser till leverantörer av medietjänster eller deras redaktionella personal för övervakning, husrannsakan, kroppsvisitation eller beslag i syfte att erhålla information. Dessutom får medlemsstaterna inte i syfte att erhålla information som rör eller som kan identifiera journalisters källor eller konfidentiella kommunikation använda en inkräktande övervakningsprogramvara för material, digitala enheter, maskiner eller verktyg som dessa personer använder.

I artikel 4.4 anges de förutsättningar under vilka medlemsstaterna får avvika från ovannämnda förbud. Enligt artikel 4.4 får en sådan åtgärd vidtas förutsatt att åtgärden föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt, är förenlig med unionsrätten, är motiverad i varje enskilt fall av tvingande hänsyn till allmänintresset och är proportionell. Åtgärden ska dessutom förutsätta förhandstillstånd från en rättslig myndighet eller en oberoende och opartisk beslutande myndighet eller, i vederbörligen motiverade exceptionella och brådskande fall, av myndigheten i fråga i efterhand utan obefogat dröjsmål. I skäl 21 i förordningen preciseras det att det med beslutsfattande myndighet avses t.ex. en domstol, en domare, en åklagare som agerar i rättsligt beslutande kapacitet eller en annan sådan myndighet med behörighet att godkänna dessa åtgärder i enlighet med nationell rätt.

Enligt artikel 4.5 är en förutsättning för användning av en inkräktande övervakningsprogramvara, förutom att den är förenlig med de villkor som anges i punkt 4, att åtgärden vidtas i samband med en utredning av ett sådant brott som anges i artikel 2.2 i rådets rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna och som i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod om minst tre år. I fråga om utredning av andra brott är en förutsättning för användning av en inkräktande övervakningsprogramvara att brottet i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod om minst fem år.

Artikel 4.6 förpliktar medlemsstaterna att säkerställa att övervakningsåtgärderna och användningen av den inkräktande övervakningsprogramvaran regelbundet ses över av en rättslig myndighet eller en oberoende och opartisk beslutande myndighet för att bedöma om de villkor som motiverar användningen fortfarande är uppfyllda. Enligt artikel 4.8 ska medlemsstaterna säkerställa att leverantörer av medietjänster, deras redaktionella personal eller personer som har ett regelbundet eller yrkesmässigt förhållande till en leverantör av

medietjänster eller dess redaktionella personal har rätt till ett effektivt rättsligt skydd i fall som rör överträdelser av bestämmelserna i artikeln. Medlemsstaterna ska ge en oberoende myndighet eller ett oberoende organ med relevant sakkunskap i uppdrag att bistå de personer som avses i första stycket vid utövandet av denna rättighet. I skäl 22 i förordningen preciseras att sådant stöd kan vara av rättslig, ekonomisk eller annan art, till exempel tillhandahållande av information om tillgängliga rättsmedel. Om det inte finns någon sådan myndighet eller något sådant organ, kunde personerna i fråga enligt skälet begära stöd av ett självreglerande organ eller en självreglerande mekanism.

Enligt artikel 4.9 påverkas inte medlemsstaternas ansvar enligt fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Med detta avses i synnerhet enligt skäl 8 i förordningen medlemsstaternas skyldigheter och befogenheter enligt artikel 4.2 i EU-fördraget att säkerställa väsentliga statliga uppgifter. I den punkten i fördraget konstateras följande: *”Unionen ska respektera medlemsstaternas likhet inför fördragen samt deras nationella identitet, som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer, inbegripet det lokala och regionala självstyret. Den ska respektera deras väsentliga statliga funktioner, särskilt funktioner vars syfte är att hävda deras territoriella integritet, upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten. I synnerhet ska den nationella säkerheten också i fortsättningen vara varje medlemsstats eget ansvar.”* Således påverkar inte mediefrihetsförordningen medlemsstaternas behörighet enligt fördragen att trygga den nationella säkerheten.

Artikel 6 i förordningen ålägger leverantörer av medietjänster skyldigheter i fråga om transparens i ägandet av medietjänster. I artikel 6.1 anges den information som leverantörer av medietjänster ska göra lätt och direkt åtkomlig för mottagarna av sina tjänster. Sådan information är bland annat leverantörernas kontaktuppgifter, information om ägandet av medietjänsterna, inklusive tjänsternas verkliga ägare och huvudmän samt information om det totala årliga beloppet av offentliga medel för statlig annonsering som tilldelats leverantörerna av medietjänster och det totala årliga beloppet av reklamintäkter från offentliga myndigheter eller enheter i tredjeländer.

Enligt artikel 6.2 ska medlemsstaterna dessutom ge nationella myndigheter i uppdrag att utveckla öppna nationella databaser över medieäggande. De nationella databaserna ska innehålla den information som anges i artikel 6.1. I artikel 6.3 ingår också skyldigheter för leverantörer av medietjänster som tillhandahåller nyhets- och aktualitetsinnehåll, vilka förpliktar tjänsteleverantörerna att garantera oberoendet i sina redaktionella beslut.

Kapitel III – Ram för tillsynssamarbete och för en väl fungerande inre marknad för medietjänster

Nationella tillsynsmyndigheter och den europeiska nämnden för medietjänster

I artikel 7–13 i förordningen föreskrivs det om nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan och om den europeiska medietjänstnämnd som inrättas genom förordningen (nedan även medietjänstnämnden). I artikel 14–17 i förordningen föreskrivs det om samarbete mellan nationella myndigheter.

Artikel 7 i förordningen innehåller bestämmelser om nationella tillsynsmyndigheter. I förordningen definieras nationell tillsynsmyndighet som vilken myndighet eller vilket organ som helst som utsetts i enlighet med artikel 30 i AVMS-direktivet. Artikel 7.4 förpliktar medlemsstaterna att säkerställa de nationella tillsynsmyndigheternas rätt att få den information de behöver för att utföra sina uppgifter enligt förordningen.

Genom artikel 8 inrättas den europeiska nämnden för medietjänster, vilken ersätter den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (ERGA) som inrättades genom AVMS-direktivet. I artikel 9–12 i förordningen föreskrivs det om nämndens oberoende, uppbyggnad, sekretariat och samrådsmekanism. Enligt förordningen ska nämnden bestå av företrädare för nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan. Enligt artikel 10.4 i förordningen ska dessa nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan i en medlemsstat samordna sig i nödvändig utsträckning och utse en gemensam företrädare, om den medlemsstaten har mer än en nationell tillsynsmyndighet. Den gemensamma företrädaren ska utöva rösträtten i nämnden. Nämnden ska bistås av ett sekretariat som består av kommissionens anställda. Nämnden ska samråda med företrädare för relevanta mediesektorer i frågor utanför den audiovisuella mediesektorn.

Bestämmelser om nämndens uppgifter finns i artikel 13. Nämnden har till uppgift att allmänt ge råd och stöd till kommissionen i frågor som rör medietjänster inom nämndens behörighetsområde och främja en samstämmig och effektiv tillämpning av kapitel III i förordningen och genomförandet av AVMS-direktivet inom EU. Dessutom har nämnden till uppgift att på begäran i enlighet med artikel 17 i förordningen samordna åtgärder som gäller medietjänster från utlandet, om tjänsterna i fråga utgör ett hot mot den allmänna säkerheten och försvaret. Nämnden är också skyldig att behandla eventuella oenigheter mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan och försöka medla om sådana råder. I artikel 14 och 15 i förordningen föreskrivs det om samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter eller -organ i samband med tillämpningen av förordningen och genomförandet av bestämmelserna i AVMS-direktivet.

Innehåll som tillhör leverantörer av medietjänster på mycket stora onlineplattformar

I artikel 18 i förordningen föreskrivs det om behandling av innehåll som tillhör leverantörer av medietjänster på mycket stora onlineplattformar. Med en mycket stor onlineplattform avses en sådan onlineplattform som utsetts i enlighet med förordningen om digitala tjänster och som har över 45 miljoner aktiva månatliga tjänstemottagare inom EU. Sådana tjänster är till exempel Facebook, Instagram, TikTok, LinkedIn och X. Europeiska kommissionen är behörig att utöva tillsyn över mycket stora onlineplattformar i enlighet med förordningen om digitala tjänster.

Artikeln förpliktar mycket stora onlineplattformar att iaktta särskild känslighet vid behandlingen av innehåll från leverantörer av medietjänster på sina onlineplattformar. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar ska ge leverantörer av medietjänster möjlighet att offentliggöra information om sin verksamhets karaktär och tillhandahålla leverantörerna av medietjänster med en motivering i sådana fall där synligheten av innehåll som tillhör leverantörerna begränsas eller innehållet blockeras på en mycket stor onlineplattform. Leverantörer av medietjänster ska enligt artikeln ha möjlighet att inom 24 timmar från mottagandet besvara den mycket stora onlineplattformens beslut om den planerade begränsningen av synligheten eller borttagandet av innehållet. Klagomål som leverantörer av medietjänster riktar mot beslut om att moderera innehåll, begränsa synligheten eller ta bort en användares konto från en onlineplattform ska behandlas med förtur och utan dröjsmål.

En leverantör av medietjänster har enligt artikeln också rätt till dialog med en leverantör av en mycket stor onlineplattform, om leverantören av den mycket stora onlineplattformen upprepade gånger och på otillräckliga grunder anses ha begränsat eller avbrutit tillhandahållandet av sina tjänster avseende innehållet. Dialogens resultat kan meddelas nämnden för medietjänster och kommissionen. Dessutom är mycket stora onlineplattformar skyldiga att årligen offentliggöra information om deras verksamhet avseende leverantörer av medietjänster.

Rätt att anpassa medieutbudet

I artikel 20 i förordningen föreskrivs det om användarnas rätt att anpassa medieutbudet i enlighet med sina preferenser. Artikel 20 förpliktar tillverkare, utvecklare och importörer av enheter och användargränssnitt som ger åtkomst till medietjänster att säkerställa att användaren kan ändra inställningarna för enheten och användargränssnittet så att användaren lätt kan få tillgång till önskade medietjänster. I skäl 57 i förordningen förtydligas det att med enheter och användargränssnitt avses till exempel fjärrkontroller eller användargränssnitt som kontrollerar eller hanterar åtkomst till och användning av medietjänster som tillhandahåller program. I ljuset av skäl 57 kan bestämmelsens tillämpningsområde betraktas som att det omfattar bland annat användargränssnitt för smarta tv-apparater och motsvarande smarta enheter. Medlemsstaterna ska enligt artikel 20.4 vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att tillverkare, utvecklare och importörer av enheter och användargränssnitt iakttar bestämmelserna i artikeln.

Nationella åtgärder som påverkar leverantörer av medietjänster

Enligt artikel 21 i förordningen ska lagstiftningsåtgärder, regleringsåtgärder eller administrativa åtgärder i en medlemsstat som kan påverka mediepluralismen eller det redaktionella oberoendet för leverantörer av medietjänster som bedriver verksamhet på den inre marknaden vara vederbörligen berättigade och proportionella. De administrativa åtgärderna ska följa på förhand fastställda tidsramar. Enligt artikel 21.3 ska en leverantör av medietjänster ha rätt att överklaga en tillsynsrelaterad eller administrativ åtgärd som berör leverantören direkt och individuellt till ett oberoende överprövningsorgan, såsom en domstol.

Enligt artikel 21.4 och 21.5 ska nämnden utarbeta ett yttrande om medlemsstaternas tillsynsrelaterade eller administrativa åtgärder, om åtgärderna sannolikt på ett betydande sätt kommer att påverka verksamheten för leverantörer av medietjänster på den inre marknaden. Nämnden får utarbeta yttrandet på eget initiativ, på begäran av kommissionen eller på motiverad begäran av leverantören av medietjänster. Utöver nämnden har även kommissionen rätt att utarbeta sådana yttranden. Nämnden och kommissionen får för yttrandet begära relevant information från den nationella myndighet eller det nationella organ som har vidtagit åtgärden.

Bedömning av koncentrationer på mediemarknaden

I artikel 22 och 23 i förordningen föreskrivs det om bedömning av koncentrationer på mediemarknaden. I artikel 22 i förordningen föreskrivs det om medlemsstaternas skyldighet att i nationell rätt fastställa materiella regler och förfaranderegler som möjliggör en bedömning av koncentrationer på mediemarknaden. Syftet är att bedöma koncentrationer som kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. Dessa regler ska

- 1) vara transparenta, objektiva, proportionella och icke-diskriminerande,
- 2) ålägga de parter som är involverade i en koncentration på mediemarknaden att i förväg anmäla koncentrationen till relevanta nationella myndigheter eller ge dessa myndigheter lämpliga befogenheter för att de från dessa parter ska kunna erhålla den information som krävs för att bedöma koncentrationen,
- 3) utse nationella tillsynsmyndigheter som ansvariga för bedömningen eller säkerställa att de deltar väsentligt i en sådan bedömning,

- 4) på förhand fastställa objektiva, icke-diskriminerande och proportionella kriterier för anmälan av koncentrationer på mediemarknaden och för bedömning av hur de påverkar mediepluralismen och det redaktionella oberoendet, och
- 5) i förväg ange tidsramarna för att slutföra sådana bedömningar.

Bedömningen ska skilja sig från bedömningar som görs på grundval av konkurrensrätten. Vid bedömningen av koncentrationerna ska följande faktorer beaktas:

- 1) den förväntade inverkan av koncentrationen på mediepluralismen, den allmänna opinionsbildningen och mångfalden av medietjänster och medieutbudet på marknaden, med beaktande av onlinemiljön och parternas intressen i, kopplingar till eller verksamheter i andra medie företag eller andra företag,
- 2) skyddsmekanismer för redaktionellt oberoende, inbegripet de åtgärder som leverantörer av medietjänster har vidtagit för att garantera oberoendet i redaktionella beslut,
- 3) huruvida de enheter som deltar i koncentrationen skulle vara ekonomiskt bärkraftiga utan koncentrationen och huruvida det finns några möjliga alternativ för att säkerställa deras ekonomiska bärkraft,
- 4) i relevanta fall resultaten från kommissionens årliga rapport om rättsstatsprincipen avseende mediernas frihet och mångfald,
- 5) i förekommande fall de åtaganden som någon av de parter som deltar i koncentrationen på mediemarknaden kan komma att göra för att skydda mediepluralismen och det redaktionella oberoendet.

I enlighet med förordningen utfärdar kommissionen närmare anvisningar till stöd för bedömningen av punkterna 1–3. Den nationella myndigheten ska begära ett yttrande från nämnden om det är sannolikt att koncentrationen skulle påverka funktionen hos den inre marknaden för medietjänster. Den nationella myndigheten ska i detta fall i största möjliga utsträckning ta hänsyn till nämndens yttrande och, om den inte beaktar någon av punkterna, motivera sin ståndpunkt för nämnden och kommissionen. Enligt artikel 23 i förordningen ska nämnden göra en bedömning av en koncentration på mediemarknaden om det är sannolikt att koncentrationen kommer att påverka den inre marknaden och en nationell bedömning inte har gjorts eller samråd enligt artikel 22 inte har genomförts. Kommissionen kan också avge ett eget yttrande i ärendet.

Den nationella prövningsrätten omfattar fastställandet av förfaranderegler, såsom nationella tröskelvärden för bedömning av konsekvenserna av ett företagsförvärv och tidsramar för myndighetens bedömning. I skäl 64 i förordningen preciseras det att tillämpningsområdet för de nationella bestämmelserna bör omfatta sådana koncentrationer eller företagsförvärv som kan leda till att en enda enhet får kontroll över eller betydande intressen på den berörda marknaden och som därmed har ett väsentligt inflytande på den allmänna opinionsbildningen på en viss mediemarknad i en eller flera medlemsstater.

Publikmätning

Artikel 24 i förordningen innehåller bestämmelser om publikmätning. Alla leverantörer av publikmätningssystem ska säkerställa att deras publikmätningssystem och de metoder som används i deras publikmätningssystem överensstämmer med de principer som anges i artikeln.

Enligt förordningen ska nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan uppmana leverantörerna av publikmätningssystem att tillsammans med leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar upprätta uppförandekoder för publikmätningssystem eller uppmantra leverantörer av publikmätningssystem att följa uppförandekoder som berörda parter gemensamt har kommit överens om och allmänt accepterar. Uppförandekoderna ska vara avsedda att främja regelbunden, oberoende och transparent övervakning av hur effektiva de är när det gäller att uppnå sina mål samt efterlevnaden av de principer som avses i förordningen när det gäller publikmätningssystem.

I förordningen åläggs dessutom leverantörer av proprietära publikmätningssystem som inte baserar sig på branschstandarder att ge leverantörer av medietjänster och annonsörer information om de metoder som används i deras publikmätningssystem samt att säkerställa att det årligen görs en oberoende revision av metoderna. Dessutom ska leverantören av det proprietära publikmätningssystemet på begäran ge en leverantör av medietjänster information om resultaten av publikmätningen, inklusive icke-aggregerade uppgifter om den berörda leverantörens medieinnehåll och medietjänster.

Nämnden ska främja utbyte av bästa praxis när det gäller användningen av publikmätningssystem genom regelbunden dialog med de berörda parterna. Kommissionen får utfärda riktlinjer för den praktiska tillämpningen av skyldigheterna i artikeln.

Tilldelning av offentliga medel och fördelar för statlig annonsering och upphandling av varor eller tjänster

I artikel 25 i förordningen föreskrivs det om användningen av offentliga medel och fördelar som anvisats för statlig annonsering och upphandling av varor och tjänster på leverantörer av medietjänster och onlineplattformar. Enligt förordningen ska offentliga medel och fördelar som används för statlig annonsering och upphandling av varor och tjänster tilldelas i enlighet med transparenta, objektiva, proportionella och icke-diskriminerande kriterier, vilka ska offentliggöras elektroniskt i förväg på ett användarvänligt sätt. Dessutom ska tilldelningsförfarandet vara öppet, proportionellt och icke-diskriminerande.

När det gäller statlig annonsering ska medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att de offentliga utgifter som totalt tilldelats för statlig annonsering fördelas till en bred mångfald av de leverantörer av medietjänster som finns på marknaden, med beaktande av de nationella och lokala särdrag som finns på de berörda mediemarknaderna.

Enligt förordningen ska offentliga enheter elektroniskt och på ett användarvänligt sätt årligen offentliggöra information om sina offentliga utgifter för statlig annonsering. Enligt förordningen ska åtminstone följande information offentliggöras:

- 1) juridiska namn på de leverantörer av medietjänster eller de leverantörer av onlineplattformar från vilka tjänster köpts och i tillämpliga fall, juridiska namn på de företagsgrupper i vilka leverantörerna av medietjänster eller leverantörerna av onlineplattformar ingår,
- 2) det totala årliga belopp som använts på statlig annonsering samt det årliga beloppet per leverantör av medietjänster eller leverantör av en onlineplattform.

I skäl 73 i förordningen har det förtydligats att medlemsstaterna vid offentliggörande av information om statlig annonsering ska beakta unionens regler och de nationella reglerna om affärshemligheter.

Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan eller andra behöriga oberoende myndigheter eller aktörer i medlemsstaterna ska övervaka och rapportera årligen om tilldelningen av medel för statlig annonsering till leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar på grundval av denna information. De årliga rapporterna ska offentliggöras på ett lättillgängligt sätt.

För att bedöma huruvida den information om statlig annonsering som offentliggörs är fullständig får nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan eller andra behöriga oberoende myndigheter eller organ i medlemsstaterna begära ytterligare information från de offentliga myndigheter eller enheter som omfattas av bestämmelsen, inbegripet närmare information om kriterierna för beviljande av medel.

Kapitel IV – Slutbestämmelser

Enligt artikel 26 ska kommissionen säkerställa att den inre marknaden för medietjänster, inbegripet risker för och framsteg avseende dess funktion, fortlöpande övervakas på ett oberoende sätt. Granskarna ska genomföra övervakningen varje år på grundval av de resultatindikatorer som fastställs av kommissionen.

Enligt artikel 27 i förordningen ska kommissionen utvärdera denna förordning och lämna en rapport till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vart fjärde år. Enligt punkt 3 ska medlemsstaterna och nämnden på kommissionens begäran översända relevant information till kommissionen för utvärderingen.

Förordningen tillämpas i huvudsak från och med den 8 augusti 2025. Bestämmelserna i artikel 3 om rättigheterna för mottagare av medietjänster tillämpas dock redan från och med den 8 november 2024, artikel 4.1, 4.2 och 6.3 och bestämmelserna om nämnden (artikel 7–13) tillämpas från och med den 8 februari 2025, artikel 14–17 tillämpas från och med den 8 maj 2025 och rätten enligt artikel 20 att anpassa medieutbudet tillämpas från och med den 8 maj 2027.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

Mediefrihetsförordningen innehåller som direkt tillämplig förordning den ovan beskrivna nya regleringen, vilken gäller leverantörer av medietjänster och mediemarknadens funktion och vars syfte är att stödja verksamheten på den inre marknaden inom mediebranschen samt självständiga och mångstämmiga medier inom EU. Förordningen förutsätter ny nationell lagstiftning och vissa ändringar i den gällande nationella lagstiftningen.

3.1 Nationell lagstiftning om den upplysningsplikt som utgivare och den som utövar programverksamhet har

Bestämmelser om offentlighet i fråga om aktiebolags ägarandelar i Finland finns i aktiebolagslagen (624/2006). Bestämmelser om mediernas upplysningsplikt finns dessutom i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003, nedan även yttrandefrihetslagen). Enligt 5 § i yttrandefrihetslagen ska utgivaren av en publikation, periodisk publikation eller nätpublikation se till att den är försedd med uppgift om vem som är utgivare. Enligt 2 mom. gäller samma upplysningsplikt även den som utövar programverksamhet och den ansvariga redaktören. Begreppen utgivare och utövare av programverksamhet definieras inte skilt i lagstiftningen, men enligt förarbetena till lagen betraktas som utgivare och utövare av programverksamhet den som i sista hand beslutar om att göra ett meddelande eller ett program tillgängligt för allmänheten (RP 54/2002 rd, s. 53). Således kan man med utgivare eller utövare

av programverksamhet åsyfta till exempel ett förlag som gör meddelandet tillgängligt för konsumenterna.

De skyldigheter för leverantörer av medietjänster att iaktta öppenhet som föreskrivs i artikel 6 i mediefrihetsförordningen är mer detaljerade och omfattande än vad som föreskrivs på nationell nivå. Den nationella lagstiftningen ålägger inte företag som tillhandahåller medietjänster att på ett lätt och direkt sätt ge mottagarna av deras tjänster tillgång till bland annat information om ägarförhållanden för utgivare eller dem som utövar programverksamhet, det årliga beloppet av medel för annonsering som tilldelats dem av offentliga enheter eller det totala årliga beloppet av reklamintäkter från offentliga myndigheter eller enheter i tredjeländer. Eftersom skyldigheterna att iaktta öppenhet i sig härrör från en direkt tillämplig förordning, räcker det att till 5 § i yttrandefrihetslagen foga en informativ hänvisning till förordningen.

Artikel 6.2 i mediefrihetsförordningen förpliktar medlemsstaterna att ge de nationella tillsynsmyndigheterna i uppdrag att utveckla nationella databaser över medieägande som innehåller den information som anges ovan. Databasen ska dessutom innehålla den information som avses i artikel 6.1 d om det totala årliga beloppet av offentliga medel för statlig annonsering som tilldelats leverantörer av medietjänster och det totala årliga belopp av reklamintäkter från offentliga myndigheter eller enheter i tredjeländer. Utvecklingen av en sådan databas som avses i artikeln ingår inte i någon myndighets nuvarande lagstadgade uppgifter. Eftersom myndigheternas uppgifter ska grunda sig på lag, måste det i lag föreskrivas om vilken myndighet som ska sköta uppgifterna. Den mest ändamålsenliga myndigheten för uppdraget är Transport- och kommunikationsverket.

3.2 Nationell reglering och självreglering i fråga om redaktionellt oberoende

Enligt 4 § i yttrandefrihetslagen ska utgivaren av en publikation utse en ansvarig redaktör för publikationen och den som utövar programverksamhet utse en ansvarig redaktör för varje program. Enligt paragrafen ska den ansvariga redaktören leda och övervaka det redaktionella arbetet samt besluta om innehållet i den periodiska publikationen, nätpublikationen eller programmet. Enligt 13 § kan en ansvarig redaktör dömas till böter, om han eller hon åsidosätter sin skyldighet att leda och övervaka det redaktionella arbetet så att detta är ägnat att bidra till offentliggörande av lagstridigt innehåll.

I Finland har man inom mediebranschen i stor utsträckning förbundit sig till allmänt vedertagna regler av det självregleringsorgan som övervakar mediernas verksamhet, nämligen Opinionsnämnden för massmedier (ONM). ONM tolkar god journalistisk sed och övervakar journalisternas informationsinhämtning till medierna enligt reglerna. Nämndens regler innehåller anvisningar om journalisters yrkesmässiga ställning, bland annat om journalistens skyldigheter och ansvar, om överlåtelse av redaktionell beslutanderätt utanför redaktionen och om anmälan av intressekonflikter i situationer där det ärende som behandlas är av betydelse för medierna själva, den koncern som de tillhör eller en betydande ägare. I sak kan yttrandefrihetslagen och ONM:s journalistregler anses innehålla skyldigheter som gäller oberoendet av redaktionella beslut.

3.3 Nationell lagstiftning om källskydd

På nationell nivå finns bestämmelser om källskydd och rätt till anonymitet i yttrandefrihetslagen. Enligt 16 § i den lagen har upphovsmannen till ett meddelande som gjorts tillgängligt för allmänheten samt utgivaren och utövaren av programverksamheten rätt att vägra röja vem som har lämnat de upplysningar som meddelandet innehåller. Utgivaren och utövaren av programverksamheten har dessutom rätt att vägra röja upphovsmannens identitet. Enligt 2

mom. gäller dessa rättigheter också den som har fått del av nämnda omständigheter i anställning hos meddelandets upphovsman, hos utgivaren eller utövaren av programverksamheten. Särskilda bestämmelser om skyldigheten att röja uppgifter som omfattas av källskydd vid förundersökning eller rättegång finns i förundersökningslagen (805/2011) och rättegångsbalken. Bestämmelserna om källskydd är även av betydelse med tanke på den rätt till en rättvis rättegång som tryggas i 21 § i grundlagen och i artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna.

I 17 kap. 20 § 1 mom. i rättegångsbalken föreskrivs det på motsvarande sätt som i 16 § i yttrandefrihetslagen om rätten för den som har gjort ett meddelande tillgängligt för allmänheten eller en utgivare eller utövare av programverksamhet att vägra vittna om vem som har lämnat de uppgifter som meddelandet grundar sig på samt om upphovsmannens identitet. Motsvarande rätt har med stöd av 17 kap. 22 § 2 mom. den person som har fått uppgifter som omfattas av källskyddet när han eller hon var anställd hos eller annars biträdde den som avses i bestämmelsen i fråga. Domstolen får med stöd av 17 kap. 20 § 2 mom. och 22 § 2 mom. ålägga ovannämnda personer att lämna ut uppgifter som omfattas av källskyddet i en situation där åklagaren utför åtal för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år (ett s.k. särskilt grovt brott) eller som gäller straffbart brott mot tystnadsplikten.

I rättslitteraturen har det ansetts att rätten att vägra vittna enligt 17 kap. 20 och 22 § i rättegångsbalken är begränsad i fråga om personkrets. Således är det endast redaktörer eller andra i 20 § eller 22 § 2 mom. avsedda personer som får välja att inte röja till exempel sådana i uppgifter som avses i 20 § och som omfattas av källskyddet. Alla andra än sådana personer som nämns ovan är skyldiga att vittna om de omständigheter som avses i paragrafen och medverka till att få annan bevisning (Rautio-Frände, Todistelu: Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun kommentaari, 2020, s. 88–89).

I 7 kap. 3 § i tvångsmedelslagen (806/2011) föreskrivs det om förbud mot beslag och kopiering, enligt vilket handlingar, föremål eller annan egendom inte får tas i beslag eller kopieras, om de innehåller uppgifter som omfattas av källskyddet. Enligt den paragrafen finns det dock inget förbud mot beslag eller kopiering av en handling, om undersökningen gäller ett särskilt grovt brott. Också vid husrannsakan är källskyddet tryggt. Bestämmelser om särskild husrannsakan finns i 8 kap. i tvångsmedelslagen. Enligt 8 kap. 7 § ska det för särskild husrannsakan förordnas ett genomsökningsombud som ska se till att beslag eller kopiering av handlingar inte gäller sådan information som beskrivs ovan. Syftet med bestämmelserna har varit att förhindra att material med information som omfattas av tystnadsplikt eller tystnadsrätt blir beslagttaget (GrUU 66/2010 rd, s. 6). Också med stöd av 6 kap. 4 § i polislagen (872/2011) ska de förbud mot beslag och kopiering som följer av tvångsmedelslagen beaktas vid polisundersökning när handlingar granskas. I fråga om hemliga tvångsmedel har källskyddet beaktats i förbudet mot avlyssning och observation i 10 kap. 52 § i tvångsmedelslagen. Det förbud mot avlyssning och observation som föreskrivs i tvångsmedelslagen tillämpas på motsvarande sätt också på åtgärder enligt polislagen på det sätt som föreskrivs i 5 kap. 50 § i den lagen.

Enligt 10 kap. i tvångsmedelslagen och 5 kap. i polislagen fattas beslut om användning av hemliga tvångsmedel bl.a. i fråga om teletvångsmedel, teknisk spårning, teknisk observation av utrustning och teknisk avlyssning eller observation som sträcker sig till hemfridsskyddade platser av en domstol. En anhållningsberättigad tjänsteman, en anhållningsberättigad tjänsteman eller polisman som särskilt utbildats i hemligt inhämtande av information, chefen för Centralkriminalpolisen eller en polisman som hör till befälet vid skyddspolisen och chefen för en polisinskrifning har också beslutanderätt i fråga om användningen av hemliga tvångsmedel. I brådskande situationer kan en anhållningsberättigad tjänsteman eller polisman besluta om teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter och teknisk observation av utrustning.

Beslut om användning av dessa tvångsmedel ska dock föras till domstol inom 24 timmar. I fråga om andra än hemliga tvångsmedel bör det noteras att domstolen också beslutar om särskild husrannsakan, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

Enligt 10 kap. 2 § i tvångsmedelslagen är en allmän förutsättning för att hemliga tvångsmedel ska få användas att det kan antas att man på det sättet får information som behövs för att utreda ett brott. Enligt 5 kap. 2 § i polislagen är en allmän förutsättning för användning av en hemlig metod för inhämtande av information att man med den metoden kan antas få information som behövs för förhindrande, avslöjande eller avvärjande av risk för brott. Användningen av tvångsmedel styrs av de centrala principerna i lagen, såsom proportionalitetsprincipen, principen om minsta olägenhet och principen om diskretion. I Finland ansvarar riksdagens justitieombudsman för laglighetskontrollen av hemligt inhämtande av information. Hemligt inhämtande av information och dess metoder omfattar bl.a. teleavlyssning, teleövervakning samt teknisk avlyssning och observation. Inrikesministeriet ska enligt 10 kap. 65 § i tvångsmedelslagen och 5 kap. 63 § i polislagen årligen lämna riksdagens justitieombudsman en berättelse om hur hemliga tvångsmedel och skyddandet av dem har använts och övervakats. Likaså ska finansministeriet lämna en berättelse om användningen av sådana metoder inom Tullen. Försvarsministeriet ska också lämna en motsvarande berättelse om användningen av sådana metoder inom försvarsmakten. Riksdagens justitieombudsman kan också utöva tillsyn på eget initiativ, genom t.ex. inspektioner.

Förordningen innehåller också en informativ hänvisning till det s.k. dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF). På nationell nivå har direktivet genomförts genom lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018). I 4 kap. föreskrivs det om de registrerades rättigheter.

Information om brottsoffers rättigheter finns på webbplatsen rättsportalen.fi: <https://oikeus.fi/sv/>. På webbplatsen berättas också hur man kan anföra klagomål över en myndighets förfarande hos riksdagens justitieombudsman, som på det sätt som beskrivs ovan övervakar lagligheten i hemligt inhämtande av information, eller hos justiekanslern i statsrådet.

De nationella bestämmelserna om bevisning måste i huvudsak betraktas som att de uppfyller villkoren i mediefrihetsförordningen. Den personkrets som omfattas av källskyddet enligt artikel 4.3 kan dock vara delvis mer omfattande än i den nationella lagstiftningen. Detta beskrivs närmare nedan i specialmotiveringen.

Förordningen är direkt tillämplig och lämnar inte något nationellt handlingsutrymme inom ramen för vilket det skulle vara möjligt att begränsa den personkrets som avses i förordningen. Det är således inte möjligt att precisera förordningens begrepp i den nationella lagstiftningen. För tydlighetens skull föreslås det dock att det till 17 kap. 22 § i rättegångsbalken fogas en informativ hänvisning till förordningen. Genom hänvisningen uppmärksammas lagtillämparen på att bestämmelserna om källskydd och dess personkrets i 17 kap. 20 och 22 § i rättegångsbalken inte är uttömmande. Eftersom det i vissa bestämmelser i förundersökningslagen (7 kap. 8 §) och tvångsmedelslagen (7 kap. 3 §, 10 kap. 52 §) hänvisas till 17 kap. 22 § 2 mom. i rättegångsbalken, är det motiverat att lägga till den nya hänvisningen i sista meningen i den bestämmelsen.

Den nationella lagstiftningen om källskydd måste till övriga delar anses uppfylla villkoren i artikel 4 i mediefrihetsförordningen.

3.4 Nationell lagstiftning om nationella tillsynsmyndigheter

Genom lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) har AVMS-direktivet genomförts, med undantag för bestämmelserna om skydd av minderåriga och medieläskunnighet. Enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska Transport- och kommunikationsverket utöva tillsyn över efterlevnaden av lagens bestämmelser om audiovisuella tjänster och radioverksamhet. Nationella audiovisuella institutet övervakar i sin tur i enlighet med 19 § i lagen om bildprogram (710/2011) att de audiovisuella tjänsterna iakttar bestämmelserna om skydd av minderåriga. Till Nationella audiovisuella institutets uppgifter hör dessutom att främja mediefostran, barns medieläskunnighet och utveckling av en för barn säker medieomgivning.

I Finland är både Transport- och kommunikationsverket och Nationella audiovisuella institutet sådana nationella tillsynsmyndigheter som avses i AVMS-direktivet. Största delen av tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i AVMS-direktivet utövas av Transport- och kommunikationsverket, som också har representerat Finland i den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (ERGA) som inrättades genom AVMS-direktivet och som ersätts av den europeiska medietjänstnämnden i enlighet med artikel 8 i mediefrihetsförordningen. I samband med det nationella genomförandet av AVMS-direktivet har det ansetts att direktivets bestämmelse om utnämning av nationella myndigheter, deras oberoende, behörighet och befogenheter inte förutsätter nya bestämmelser i den nationella lagstiftningen. Däremot har förutsättningarna för myndighetsverksamhet ansetts ingå i Transport- och kommunikationsverkets och Nationella audiovisuella institutets lagstadgade uppgifter, rättsstatsprincipen i grundlagen, den allmänna förvaltningsrättsliga lagstiftningen samt den finländska förvaltningskulturen (RP 98/2020 rd, s. 95).

På Åland har AVMS-direktivet likaså genomförts genom landskapslagen om radio- och televisionsverksamhet (2011:95). Enligt 38 § i den lagen har programnämnden till uppgift att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna i lagen. Förutom programnämnden svarar även Ålands landskapsregering för tillsynen över efterlevnaden.

De myndighetsuppgifter som anges i mediefrihetsförordningen är nya myndighetsuppgifter som gäller tillsynen över mediemarknaden och som i regel inte ingår i någon myndighets nuvarande lagstadgade uppgifter. Eftersom myndigheternas uppgifter ska grunda sig på lag, måste det i lag föreskrivas om vilken myndighet som ska sköta uppgifterna. Den mest ändamålsenliga myndigheten för uppdraget är Transport- och kommunikationsverket. På Åland ska det föreskrivas om en myndighet för landskapet till den del bestämmelserna i förordningen hör till landskapets behörighet. Rikets och landskapets behörigheter i fråga om mediefrihetsförordningen beskrivs närmare i avsnittet om Ålands ställning.

3.5 Nationell lagstiftning om bedömning av företagsförvärv

Bestämmelser om tillsynen över företagsförvärv i Finland finns i konkurrenslagen. För tillsynen över företagsförvärv svarar Konkurrens- och konsumentverket, som lyder under arbets- och näringsministeriet. Konkurrenslagen är en allmän lag som tryggar marknadens funktion och i den föreskrivs bl.a. om Konkurrens- och konsumentverkets befogenheter, förhindrande av företagsförvärv eller ställande av villkor samt om behandlingsfristerna för ärenden som gäller tillsynen över företagsförvärv. Konkurrenslagen innehåller inga särskilda bestämmelser om olika branscher. Således hör det inte till Konkurrens- och konsumentverkets behörighet att t.ex.

utreda eller bedöma vilka konsekvenser ett företagsförvärv som behandlas har för mediepluralismen.

Omsättningsgränserna för tillsynen över företagsförvärv sänktes nationellt vid ingången av 2023, vilket innebär att antalet företagsförvärv som ska bedömas av Konkurrens- och konsumentverket är större än tidigare. Enligt 22 § i konkurrenslagen ska ett företagsförvärv anmälas till Konkurrens- och konsumentverket, om parterna i företagsförvärvet tillsammans har en omsättning i Finland som överskrider 100 miljoner euro och minst två av parterna i företagsförvärvet var har en omsättning i Finland som överskrider 10 miljoner euro.

I 30 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation finns bestämmelser om överföring av programkoncession för digital radio- och televisionsverksamhet samt för analog radioverksamhet. Om det bestämmande inflytandet i förhållande till koncessionshavaren förändras, ska detta enligt paragrafen omedelbart anmälas till koncessionsmyndigheten, som inom två månader efter underrättelsen ska besluta om koncessionen ska återkallas på grund av förändringen i det bestämmande inflytandet. Koncessionsmyndigheten kan låta bli att återkalla koncessionen om det är uppenbart att förutsättningarna för beviljande av koncession är uppfyllda och verksamheten fortgår i enlighet med koncessionsvillkoren.

Koncessionshavaren kan be koncessionsmyndigheten meddela ett förhandsbeslut om vilken inverkan en förändring i det bestämmande inflytandet får på koncessionen. Koncessionsmyndigheten ska meddela beslutet inom två månader från det att ansökan kom in. Om det bestämmande inflytandet förändras genom ett företagsförvärv som enligt konkurrenslagen ska anmälas till Konkurrens- och konsumentverket eller enligt EG:s koncentrationsförordning ska anmälas till kommissionen, ska koncessionsmyndighetens beslut meddelas inom två månader från den dag då avgörandet om företagsförvärvet vann laga kraft.

Den koncessionsmyndighet som beslutar om programkoncessioner är Transport- och kommunikationsverket eller statsrådet i en situation där överföringen av programkoncessionen kan få betydande konsekvenser för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden.

Vad gäller bedömningen av koncentrationer på mediemarknaden enligt artikel 22 i mediefrihetsförordningen är det fråga om en ny slags lagstiftning. Medlemsstaterna har närmare prövningsrätt i fråga om förfarandereglerna för bedömningen. Vad gäller bedömningen av koncentrationer på mediemarknaden är det fråga om nya myndighetsuppgifter som måste anförtros någon myndighet. I fråga om förfarandet har det under beredningen bedömts att det tydligaste och mest ändamålsenliga vore att binda de företagsförvärv som bedöms i enlighet med mediefrihetsförordningen till omsättningsgränserna enligt konkurrenslagen. Den mest ändamålsenliga myndigheten att göra en bedömning av hur företagsförvärv på mediemarknaden påverkar mediernas mångfald och den redaktionella självständigheten är Transport- och kommunikationsverket.

3.6 Nationell lagstiftning om statlig annonsering

I Finland finns det ingen nationell lagstiftning om transparens vad gäller annonsering och upphandling av varor och tjänster inom den offentliga förvaltningen utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016). På inköpsfakturer inom den offentliga förvaltningen tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), enligt vilken inköpsfakturer i huvudsak är offentliga handlingar. Dessutom är det möjligt att hitta information om bl.a. statliga myndigheters upphandlingar i en offentlig tjänst (granskaupphandlingar.fi). I den tjänsten kan man se av vilka aktörer olika statliga myndigheter har skaffat produkter och tjänster och när dessa upphandlingar har gjorts. Under beredningen

har det ansetts att de befintliga nationella ekonomitjänsterna inte till alla delar innehåller den information om statlig annonsering som artikel 25.2 i mediefrihetsförordningen förpliktar offentliga myndigheter och enheter att offentliggöra. Sådan information är bl.a. namnen på de företagsgrupper till vilka leverantörerna av medietjänster och onlineplattformar hör av vilka det har köpts tjänster samt de årliga belopp som använts per leverantör av medietjänster eller onlineplattformar.

Enligt 120 a § i kommunallagen (410/2015) ska kommuner och samkommuner samt deras affärsverk rapportera sina ekonomiska uppgifter till Statskontoret. Också enligt 120 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) ska välfärdsområdena lämna motsvarande uppgifter till Statskontoret. De ekonomiska uppgifterna publiceras i kommunernas och välfärdsområdenas informationsresurs för ekonomisk information enligt 2 § 1 mom. 4 punkten i lagen om statskontoret (305/1991). Samarbetsgruppen för samordning av kommunernas och välfärdsområdenas ekonomiska uppgifter, vilken lyder under finansministeriet, följer bland annat upp de ändringar i lagstiftningen som påverkar rapporteringen av ekonomiska uppgifter och genomför ändringarna i de informationsinnehåll som ska rapporteras. Genom förordning av finansministeriet utfärdas årligen närmare bestämmelser om informationsinnehållen och de tekniska beskrivningarna.

I fortsättningen ska de skyldigheter i fråga om statlig annonsering som avses i artikel 25.2 i mediefrihetsförordningen beaktas i finansministeriets förordningar, varvid de uppgifter om statlig annonsering som avses i artikel 25.2 i mediefrihetsförordningen produceras och offentliggörs i fråga om kommuner, samkommuner och deras affärsverk som en del av datainsamlingen enligt 120 a § i kommunallagen. På motsvarande sätt ska dessa skyldigheter, till den del de gäller välfärdsområdena och välfärdssammanslutningarna, beaktas i finansministeriets förordning om informationsinnehåll och tekniska beskrivningar som tillämpas på lämnandet av välfärdsområdes ekonomiska uppgifter för den räkenskapsperiod då välfärdsområdenas uppgifter om statlig annonsering produceras och offentliggörs som en del av datainsamlingen enligt 120 § i lagen om välfärdsområden. Uppgifterna om statlig annonsering kommer således för dessa offentliga aktörers del att finnas tillgängliga i Statskontorets ekonomitjänst granskaförvaltningen.fi, där även Transport- och kommunikationsverket årligen på en gång kan kontrollera och vid behov söka uppgifterna för den årliga rapport om statlig annonsering som avses i artikel 25.3 i mediefrihetsförordningen.

Finansministeriet inledde i januari 2025 ett projekt för det nationella informationslagret för offentliga upphandlingar och publicering av inköpsfakturadata (<https://vm.fi/sv/projekt?tunnus=VM009:00/2025>). Syftet med projektet är att genomföra ett nationellt informationslager för offentlig upphandling som omfattar offentlig upphandling och inköp inom hela den offentliga sektorn i en form som gör det möjligt att samköra och jämföra informationen under upphandlingens hela livscykel samt att under ledning av finansministeriet bereda behövliga ändringar i lagstiftningen. I och med inrättandet av informationslagret för offentliga upphandlingar kommer det att finnas noggrannare information om offentliga upphandlingar och inköpsfakturer att tillgå. Det föreslagna informationslagret skulle förvaltas av Statskontoret.

Vad beträffar de övervaknings- och rapporteringsuppgifter som avses i artikel 25 i mediefrihetsförordningen är det fråga om nya myndighetsuppgifter. Övervaknings- och rapporteringsuppgifterna ingår inte i någon myndighets nuvarande lagstadgade uppgifter. Eftersom myndigheternas uppgifter ska grunda sig på lag, måste det i lag föreskrivas om vilken myndighet som ska sköta uppgifterna. Det föreslås att Transport- och kommunikationsverket ska sköta övervaknings- och rapporteringsuppgifterna. Verket kan i sina uppgifter utnyttja Statskontorets informationsmaterial.

Avsikten är att den information om statlig annonsering som anges i artikel 25.2 i mediefrihetsförordningen ska samlas i det informationslager för offentliga upphandlingar som förvaltas av Statskontoret med hjälp av de offentliga myndigheternas och enheternas inköpsfakturadata. Således ska informationen om statlig annonsering, såsom den mängd annonsering en offentlig myndighet eller någon annan enhet köper per tjänsteleverantör, vara öppet och offentligt tillgänglig i informationslagret. Tack vare informationslagret behöver enskilda offentliga myndigheter eller enheter inte själva offentliggöra information om sina reklam- och annonsutgifter.

Projektet för informationslagret för offentliga upphandlingar inleddes i januari 2025. Tills vidare är det ännu oklart huruvida information om statlig annonsering ska samlas in i informationslagret för offentliga upphandlingar från alla offentliga samfund, såsom statligt ägda bolag, som också omfattas av tillämpningsområdet för bestämmelserna i mediefrihetsförordningen. Finansministeriet utarbetade en bedömningspromemoria om inrättandet av informationslagret för offentliga upphandlingar. Promemorian var på offentlig remiss hösten 2024 (diarienummer för begäran om utlåtande: VN/2588/2024). Enligt bedömningspromemorian ska informationslagret för offentliga upphandlingar i sin helhet vara klart tidigast i slutet av 2027, dvs. cirka ett år efter det att informationen om statlig annonsering först ska publiceras.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

De föreslagna ändringarna följer av genomförandet av mediefrihetsförordningen.

Enligt denna regeringsproposition ska det stiftas en ny lag om tillsyn över mediemarknaden genom vilken förfarandereglerna för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden i mediefrihetsförordningen genomförs. Genom förslaget ska Transport- och kommunikationsverket ges i uppgift att bedöma konsekvenserna av företagsförvärv på mediemarknaden för mediepluralismen och för det redaktionella oberoendet. Enligt förslaget ska lagens tillämpningsområde i enlighet med mediefrihetsförordningen omfatta sådana företagsförvärv i vilka minst en leverantör av medietjänster eller en onlineplattform som erbjuder tillgång till medieinnehåll deltar. Det föreslås att tillämpningsområdet vad gäller omsättningsgränserna ska överensstämma med konkurrenslagets tillämpningsområde. I lagen föreslås bestämmelser om anmälan om företagsförvärv till Transport- och kommunikationsverket och om den information som parterna i företagsförvärvet ska lämna till Transport- och kommunikationsverket för utarbetandet av bedömningen. I lagen föreslås dessutom bestämmelser om behandlingsfristerna för Transport- och kommunikationsverkets bedömning. Tröskeln för anmälan i samband med genomförandet av bedömningen, tidsfristerna för genomförandet av bedömningen och den information som ska lämnas för bedömningen ska basera sig på nationell prövning.

I lagen föreslås också en bestämmelse om att Transport- och kommunikationsverket ska inrätta en öppen nationell databas över medieägande, som ska innehålla den information som anges i artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen. I lagen föreskrivs det dessutom om skyldigheten för myndigheter, offentliga aktörer och leverantörer av medietjänster att underrätta Transport- och kommunikationsverket när information om tilldelningen av medel för statlig annonsering har offentliggjorts, inklusive uppgifter om vilken information som har offentliggjorts och var informationen finns tillgänglig. Transport- och kommunikationsverket ska också på nationell nivå övervaka att skyldigheterna enligt förordningen fullgörs i Finland samt följa med fördelningen av medel för statlig annonsering och årligen rapportera om fördelningen.

I 5 § i yttrandefrihetslagen föreskrivs det om den upplysningsplikt som utgivare, den som utövar programverksamhet och motsvarande redaktörer har. Eftersom leverantörernas upplysningsplikt och deras skyldigheter att iaktta öppenhet enligt mediefrihetsförordningen är, som det framgår av vad som anförts ovan, mer omfattande än den nationella lagstiftningen, föreslås det att ett nytt moment med en informativ hänvisning till mediefrihetsförordningen fogas till paragrafen.

Rättegångsbalkens 17 kap. 22 § innehåller kompletterande bestämmelser om rätten eller skyldigheten att vägra vittna. I 17 kap. 22 § 2 mom. föreskrivs det bl.a. om rätten att vägra vittna för personer som har fått information som omfattas av källskyddet i egenskap av anställd hos eller när de annars biträtt en person som avses i 20 § 1 mom. Eftersom personkretsen för det källskydd som avses i artikel 4.3 i förordningen i enlighet med vad som förklarats ovan kan vara mer omfattande än vad som nämns i 17 kap. 22 § 2 mom. i rättegångsbalken, föreslås det att det till momentet fogas en informativ hänvisning till mediefrihetsförordningen. På brott mot källskyddet kan också i fråga om dessa personer tillämpas de förutsättningar som anges i 17 kap. 20 § 2 mom. och som det hänvisas till i 22 § 2 mom. i rättegångsbalken, om de uppfyller förutsättningarna för undantag enligt förordningen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för företag

Transparenskrav

Mediefrihetsförordningen ålägger leverantörer av medietjänster och medier nya skyldigheter i fråga om insyn i ägarförhållanden som är mer omfattande än de nationella bestämmelserna, enligt vilka mediebolagen ska offentliggöra information om deras direkta och indirekta ägare i en användarvänlig form. I Finland är mediebolagen enligt den nationella lagstiftningen inte skyldiga att offentliggöra uppgifter om sina direkta eller indirekta ägare, men till exempel en del av de koncerner som äger olika mediebolag har av hävd hållit informationen om koncernens aktieägare lättillgänglig för konsumenterna. En ny skyldighet för de mediebolag som är verksamma i Finland kommer också att vara skyldigheten att offentliggöra det totala årliga beloppet av offentliga medel för statlig annonsering samt reklamintäkter från tredjeländer. Mediebolagen kan offentliggöra information om sina ägarförhållanden och intäkter från statlig annonsering eller från tredjeländer till exempel på sin webbplats.

I fråga om de största bolagen som tillhandahåller medietjänster i Finland bedöms de administrativa konsekvenserna och kostnaderna till följd av de nya transparenskraven i allmänhet vara skäliga eller ringa. När det gäller redovisningen av offentliga medel för statlig annonsering är det sannolikt att de mest betydande kostnaderna kommer att koncentreras till de första åren efter det att förordningen trätt i kraft bl.a. på grund av uppdateringsbehov i anslutning till system och kundinformation. För medelstora och mindre leverantörer av medietjänster förväntas fullgörandet av skyldigheterna ha mer betydande administrativa och ekonomiska konsekvenser på grund av bristerna i de nuvarande systemen. Enligt uppskattningar kommer det första året att innebära betydligt mer arbete för bland annat en del tidningsutgivare. Mängden kommer att minska under de därpå följande åren. Arbetsmängden under det första året påverkas bland annat av att aktörerna inom den offentliga sektorn är splittrade.

Bedömning av koncentrationer på mediemarknaden

I mediefrihetsförordningen föreskrivs det om bedömning av konsekvenserna av företagsförvärv på mediemarknaden i en situation där minst en leverantör av medietjänster eller en

onlineplattform som erbjuder tillgång till medieinnehåll deltar i företagsförvärvet. I denna proposition föreslås det att parterna i företagsförvärvet ska underrätta Transport- och kommunikationsverket om företagsförvärvet när omsättningsgränserna för företagsförvärvet överskrider de omsättningsgränser som anges i konkurrenslagen. Den föreslagna tröskeln för anmälan om företagsförvärv är tydlig och förutsägbar ur företagets synvinkel.

Under de senaste 10 åren har det förekommit sammanlagt fem företagsförvärv som överstiger konkurrenslagens omsättningsgränser och som anmälts till Konkurrens- och konsumentverket, där föremålet för förvärvet har varit medierelaterad affärsverksamhet som bedrivits av ett visst bolag. Vid alla anmälda företagsförvärv har båda parterna varit ett bolag som levererar medietjänster. Tre av dessa fem företagsförvärv anmälades efter att omsättningsgränserna för tillsynen över företagsförvärv sänktes vid ingången av 2023. Före ändringen 2023 överskred bland annat flera företagsförvärv inom tidningsbranschen inte den omsättningsgräns som förutsätts i konkurrenslagen.

Enligt den bedömning som gjorts i förarbetena till ändringen av konkurrenslagen (RP 172/2022 rd, s. 11) kommer sänkningen av omsättningsgränserna att ungefär fördubbla antalet anmälningar om företagsförvärv. Det är dock svårt att göra en noggrannare branschspecifik bedömning. Vid granskning av mediernas koncentration på branschnivå har man enligt undersökningar upptäckt den största koncentrationsgraden inom radioverksamheten och televisionsverksamheten. Företagsförvärv och koncentration präglar också tidningsbranschen, men tills vidare finns det ett större antal betydande aktörer inom tidningspressen och ägandet är något mer utspritt på riksnivå än inom radio- eller televisionsbranschen. Under de drygt 10 senaste åren har man dock sett flera företagsförvärv och ägararrangemang inom tidningsbranschen. I undersökningar har det bedömts att om anmälningströskeln enligt den gällande lagen hade varit i kraft redan på 2010-talet, skulle flera företagsförvärv inom mediebranschen och i synnerhet tidningsbranschen ha bedömts av konkurrensmyndigheten (Lehtisaari, Katja et al. (2024): Mediakoncentration och mediainnehålls mångfald i Finland (på finska). Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2024:6).

I Finland syns koncentrationsutvecklingen inom tidningsbranschen bland annat i utvecklingen av antalet aktörer. År 2023 fanns det sammanlagt 64 aktörer inom tidningsbranschen som hörde till Nyhetsmediernas förbund rf, medan motsvarande siffra ännu år 2000 var 117. Inom tidningsbranschen finns det små regionala aktörer vars omsättning är anmärkningsvärt liten jämfört med stora mediekoncerner. I ljuset av de ekonomiska uppgifterna kan det uppskattas att cirka en tredjedel av de bolag som ger ut tidningar går med förlust. Också inom radiobranschen är skillnaden i omsättning mellan stora mediekoncerner och mindre, lokala radiooperatörer stor.

Inom mediebranschen beror ägararrangemangen i allmänhet på ekonomiska orsaker. Branschen har under 2000-talet i betydande grad påverkats av digitaliseringen, som har lett till förändringar i konsumentbeteendet och reklammarknaden. Förändringarna har rubbat de traditionella mediernas roll och medfört helt nya tjänster inom branschen. På reklammarknaden har tillväxten framför allt hänfört sig till onlinereklam, och en betydande del av reklamintäkterna går till internationella aktörer. Utvecklingen har gjort de nationella företag som levererar medietjänster mer beroende av prenumerationsintäkter än tidigare. Det har ansetts behövligt att koncentrera sig inom branschen för att i synnerhet små lokala aktörer ska ha bättre förutsättningar att klara av den digitala omställningen och hålla jämna steg med utvecklingen av annan teknik. Koncentrationerna betraktas i dessa fall som att de tryggar de mindre aktörernas resurser, vilket för sin del främjar verksamhetsförutsättningarna för olika medietjänster på marknaden och mångfalden på mediemarknaden jämfört med en situation där mindre tjänster skulle försvinna från marknaden. I Finland har det också fästs vikt vid att mediebolagens ägare inte ska påverka det redaktionella innehållet, utan enligt yttrandefrihetslagen ansvarar de ansvariga redaktörerna

för medietjänsterna för det redaktionella innehållet. Dessutom förutsätts det i journalistreglerna, som utarbetats av Opinionsnämnden för massmedier, att redaktionella beslut ska fattas vid redaktionerna. Med tanke på koncentrationer inom mediebranschen bör man således också notera inte bara antalet ägare i mediebolagen utan framför allt också antalet olika medietjänster med olika ansvariga chefredaktörer.

Undersökningar av koncentrationer inom sektorn har visat på motstridiga resultat. En del av forskningsresultaten stöder slutsatsen att medietjänsterna under samma ägare strävar efter att betjäna olika publikationer genom att profilera sig på olika sätt. Å andra sidan visar undersökningar att när mediemarknaden koncentreras kan i synnerhet mindre medietjänster krympa eller försvinna från marknaden när mediebolagen slås samman och gallrar bort överlappande funktioner i samband med en företagskoncentration. I praktiken har detta kunnat synas bland annat i att innehållet hos olika medietjänster som hör till samma koncern liknar varandra. Å andra sidan har man i undersökningar där innehållet i finländska tidningspressen har granskats inte upptäckt någon särskild homogenisering av innehållet i de tidningar som hör till en koncern jämfört med självständiga tidningar. (Manninen, Ville & Haapanen, Lauri (2025): Does ownership matter? Comparing the contents of corporate and independently owned local newspapers. Journalism, OnlineFirst). Vid en undersökning av den finländska tidningsmarknaden har man i sin tur observerat att företagskoncentrationer i vissa fall har lett till att mindre tidningar har lagts ned, vilket för sin del minskar mångfalden av medier på marknaden. I undersökningarna har man bedömt att koncentrationerna och ägararrangemangen inom mediebranschen kommer att fortsätta på grund av de strukturella förändringarna. (Lehtisaari, Katja et al. (2024)).

Förslaget har konsekvenser särskilt för företag inom mediebranschen som planerar och genomför företagsförvärv. Enligt förslaget ska delar av den information som lämnas till konkurrensmyndigheten och Transport- och kommunikationsverket vara överlappande. För konsekvensbedömningen i fråga om ett företagsförvärv ska mindre information lämnas till Transport- och kommunikationsverket än vad som enligt kraven i konkurrenslagen ska lämnas till Konkurrens- och konsumentverket. Således är den föreslagna anmälningsskyldigheten lättare än den i konkurrenslagstiftningen. Parterna i företagsförvärvet ska enligt förslaget till Transport- och kommunikationsverket anmäla också sådan information som enligt konkurrenslagstiftningen inte behöver anmälas till konkurrensmyndigheten. I samband med ett företagsförvärv som omfattas av lagens föreslagna tillämpningsområde ska endast den information som gäller parternas bedömning av företagsförvärvets förväntade konsekvenser för mediepluralismen och skyddsåtgärder för att säkerställa det redaktionella oberoendet lämnas till Transport- och kommunikationsverket.

Skyldigheten att anmäla ett företagsförvärv till två olika myndigheter ökar enligt uppskattning kostnaderna och den administrativa bördan för företag som planerar ett företagsförvärv och som omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde. Den administrativa bördan underlättas dock av att den information som enligt förslaget ska lämnas till Transport- och kommunikationsverket i huvudsak är sådan som parterna i företagsförvärvet i vilket fall som helst skulle vara tvungna att lämna till konkurrensmyndigheten för konkurrensrättslig bedömning. Lagförslaget fördröjer inte genomförandet av de företagsförvärv som omfattas av tillämpningsområdet, eftersom Transport- och kommunikationsverkets bedömning enligt förslaget inte i sig hindrar genomförandet av ett företagsförvärv.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

I fortsättningen ska Transport- och kommunikationsverket enligt förslaget vara medlem i den europeiska nämnd för medietjänster som inrättas genom mediefrihetsförordningen och som

ersätter den befintliga europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (ERGA). Den europeiska nämnden för medietjänster kommer att ha ett bredare uppgiftsområde än dess föregångare ERGA. I och med mediefrihetsförordningen kommer EU:s medielagstiftning att omfatta inte bara audiovisuella medietjänster utan också bland annat tidningsutgivare, vilket också utvidgar Transport- och kommunikationsverkets tillsynsuppgifter jämfört med nuläget.

Till Transport- och kommunikationsverkets nya myndighetsuppgifter hör också registerföringsuppgifter som gäller utveckling och underhåll av en nationell öppenhetsdatabas för medier. Vid registerföringen bör man beakta de krav i fråga om behandling av personuppgifter som finns i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Registerföringsuppgiften förutsätter inga betydande systemändringar, men kommer eventuellt att kräva att verket bl.a. begär och samlar in information av bolag som tillhandahåller medietjänster.

Den centrala nya myndighetsuppgift som föreslås för Transport- och kommunikationsverket gäller bedömningen av konsekvenserna av företagsförvärv på mediemarknaden i en situation där minst en leverantör av medietjänster eller en onlineplattform som erbjuder tillgång till medieinnehåll deltar i företagsförvärvet och företagsförvärvet överskrider de omsättningsgränser som anges i konkurrenslagen. Enligt den uppskattning som gjordes i samband med beredningen kommer företagsförvärv på mediemarknaden att bli föremål för myndigheternas bedömning i större utsträckning än tidigare på grund av sänkningen av omsättningsgränserna i konkurrenslagen. Det är svårt att uppskatta antalet företagsförvärv efter näringsgren, men till exempel inom tidningsbranschen har det under perioden 2013–2024 i regel skett ett eller två betydande ägarbyten per år (Lehtisaari, Katja et al. (2024)). Således kan det bedömas att endast enskilda företagsförvärv inom mediebranschen per år kommer att anmälas till Transport- och kommunikationsverket. Bedömningarna av företagsförvärvs konsekvenser för mediernas mångfald och redaktionella självständighet förutsätter projektmissigt arbete vid Transport- och kommunikationsverket, och sannolikt blir man tvungen att engagera också andra sakkunniga vid verket än de som arbetar med medietillsyn, beroende på företagsförvärvets storlek och inverkan på marknadens funktion. I denna proposition föreslås det att Transport- och kommunikationsverket ska lämna en bedömning av företagsförvärvets konsekvenser till parterna i företagsförvärvet inom 65 arbetsdagar från mottagandet av anmälan om företagsförvärv. Man har eftersträvat att den föreslagna behandlingstiden ska vara tillräcklig för att Transport- och kommunikationsverket ska kunna göra sin bedömning också vid större företagsförvärv med betydande konsekvenser. Under beredningen har det bedömts att i synnerhet vid mindre företagsförvärv kommer Transport- och kommunikationsverkets bedömning sannolikt att bli klar betydligt snabbare än inom 65 arbetsdagar.

Skyldigheten enligt mediefrihetsförordningen att offentliggöra information om statlig annonsering bedöms i skäligen utsträckning medföra administrativa kostnader för de myndigheter och offentliga aktörer som omfattas av skyldigheten. Den statliga annonsering som bedrivs av myndigheterna är i Finland enligt bedömningen liten och av ringa betydelse med tanke på verksamhetsförutsättningarna på mediemarknaden. Det är dock typiskt för städer och kommuner att använda regionala och lokala medier samt onlineplattformar som kommunikationskanaler till exempel för olika former av annonser. (Horowitz, Minna, Söderström, Astrid & Neuvonen, Riku (2025): Media Capture Monitoring Report: Finland. International Press Institute.). Skyldigheten omfattar ett stort antal myndigheter och andra offentliga enheter. De medel som används för statlig annonsering varierar enligt uppskattning avsevärt mellan olika statliga myndigheter och offentliga aktörer, och flera av de offentliga aktörer som omfattas av skyldigheten köper inte reklam- eller annonsutrymme av medietjänster eller onlineplattformar. Den administrativa bördan som skyldigheten medför varierar således mellan olika myndigheter och offentliga aktörer. I fråga om kommuner, samkommuner,

välfärdsområden och välfärdssammanslutningar bedöms de nya skyldigheterna inte medföra någon betydande ny administrativ börda i och med att rapporteringen av information om statlig annonsering blir en del av den befintliga lagstadgade insamlingen och lämnandet av ekonomiska uppgifter. Till denna del förväntas inte heller Statskontorets administrativa börda öka jämfört med nuläget.

Projektet med ett nationellt informationslager som pågår vid finansministeriet kan i framtiden komma att avsevärt minska den administrativa börda som skyldigheterna medför för de offentliga myndigheterna och enheterna. När information om statens annonseringsutgifter är offentliga och lättillgängliga i det nationella informationslagret, är statliga myndigheter och andra offentliga enheter inte skyldiga att separat offentliggöra information om reklam- och annonsutgifter. Då kan också den föreslagna skyldigheten att anmäla information till Transport- och kommunikationsverket slopas i fråga om myndigheter och andra offentliga enheter.

De nya myndighetsuppgifterna medför personalkostnader för Transport- och kommunikationsverket. Uppgifterna uppskattas motsvara två årsverken. Där ingår uppgifter i anslutning till tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i förordningen, registerföringen och utvecklingen av registret samt bedömningen av konsekvenserna av företagsförvärv. Dessutom ökar tillsynen över fördelningen av medel för statlig annonsering och den årliga rapporteringen ämbetsverkets uppgifter motsvarande uppskattningsvis ett årsverke. Vid Transport- och kommunikationsverket är enligt verket det genomsnittliga priset för ett årsverke 100 000 euro. Avsikten är att kostnaderna för Transport- och kommunikationsverkets nya uppgifter till följd av genomförandet av mediefrihetsförordningen ska täckas inom ramen för verkets nuvarande omkostnader.

Om insamlingen och rapporteringen av information om statlig annonsering automatiseras vid Transport- och kommunikationsverket, skulle det förutsätta relativt kostsamma systemändringar för verket. Om det projekt med ett nationellt informationslager som pågår vid finansministeriet genomförs bedömdes det under beredningen leda till att Transport- och kommunikationsverkets resursbehov skulle minska.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Bedömning av koncentrationer på mediemarknaden

I fråga om bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden har ett alternativ dryftats där bedömningarna görs i samband med företagsförvärv som Konkurrens- och konsumentverket behandlar i enlighet med konkurrenslagen. Enligt det alternativet fogas till konkurrenslagen en skyldighet för Konkurrens- och konsumentverket att be Transport- och kommunikationsverket bedöma hur ett företagsförvärv påverkar mediepluralismen och det redaktionella oberoendet när en av parterna i företagsförvärvet är ett bolag som tillhandahåller medietjänster eller en onlineplattform som ger tillgång till medieinnehåll. Dessutom skulle Transport- och kommunikationsverket i konkurrenslagen åläggas att göra bedömningen i fråga på de villkor som anges i mediefrihetsförordningen och inom den tidsfrist som anges i lagen. Enligt detta alternativ räcker det alltså att parterna i företagsförvärvet anmäler företagsförvärvet till endast en myndighet. En positiv sida med denna alternativa lösning kan anses vara dess tydlighet och att den innebär en lättare administrativ börda för parterna i företagsförvärvet.

Vad som under beredningen konstaterades utgöra en utmaning i fråga om detta alternativ var bl.a. att konkurrenslagen är en allmän lag som ska trygga marknadens funktion. Enligt 1 § i

konkurrenslagen är syftet med lagen att skydda en sund och fungerande ekonomisk konkurrens mot skadliga konkurrensbegränsningar. Om det till konkurrenslagen fogas ändringar enligt ovan nämnda alternativ, ändras lagens syfte delvis också till att gälla bedömningen av mediepluralismen och det redaktionella oberoendet, som inte har något direkt samband med konkurrensbegränsningar eller företagsförvärvens effekter på konkurrensen. Dessutom tillämpas konkurrenslagen på alla aktörer som bedriver ekonomisk verksamhet oberoende av deras verksamhetsområde. Till denna del ansågs ett problem med detta alternativ vara att det förutsätter att det till konkurrenslagen fogas särskilda bestämmelser som gäller en enda sektor.

Konsekvensbedömningar av koncentrationer på mediemarknaden enligt artikel 22 i mediefrihetsförordningen ska enligt förordningen skilja sig från bedömningar som görs på grundval av unionens konkurrensrätt eller nationell konkurrensrätt, inbegripet de bedömningar som föreskrivs i reglerna för koncentrationskontroll. Därför är det också naturligt att denna tillsynsuppgift inte anvisas Konkurrens- och konsumentverket, till vars uppgifter tillsynen över företagsförvärv hör. Vid bedömningen av företagskoncentrationer enligt konkurrenslagen är det av betydelse huruvida företagsförvärvet påtagligt hindrar en effektiv konkurrens på den finländska marknaden eller en väsentlig del av den. En bedömning av företagsförvärv enligt konkurrenslagen innefattar således andra saker än en bedömning enligt artikel 22 i mediefrihetsförordningen. Dessutom skiljer sig syftet med bedömningen enligt artikel 22 i mediefrihetsförordningen från syftet med konkurrenslagens regler om tillsyn över företagsförvärv. Alternativet där Transport- och kommunikationsverket på begäran av Konkurrens- och konsumentverket gör en bedömning som grundar sig på mediefrihetsförordningen lämnar oklarhet i fråga om vad Konkurrens- och konsumentverket ska göra efter att det har fått bedömningen, med beaktande av att en bedömning av en koncentration som grundar sig på mediefrihetsförordningen enligt förordningen inte kan inkluderas i en bedömning av ett företagsförvärv enligt konkurrenslagen. Konkurrens- och konsumentverket kan således inte beakta bedömningen som en del av bedömningen av företagsförvärvet enligt konkurrenslagen.

Under beredningen bedömdes också alternativa lösningar i anslutning till myndigheternas befogenheter för att minska eventuella negativa konsekvenser av företagsförvärv på mediemarknaden för mediepluralismen eller det redaktionella oberoendet. Som ett alternativ bedömdes möjligheten att ge Transport- och kommunikationsverket rätt att förbjuda ett företagsförvärv eller ställa villkor för förvärvet. Ett lindrigare alternativ bedömdes vara att ålägga ämbetsverket och parterna i företagsförvärvet förhandlingsskyldighet. Genom förhandlingarna hade parterna i företagsförvärvet kunnat ingå förbindelser för att minska de eventuella negativa konsekvenserna av förvärvet för mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. I de genomförandealternativ som lyftes fram under beredningen av regeringspropositionen har man beaktat regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, enligt vilket regeringen minimerar ytterligare nationell reglering som gäller EU-regleringen av plattformsekonomin, artificiell intelligens, data och digitalisering. Dessutom har alternativen för genomförandet bedömts med tanke på den administrativa bördan och myndigheternas resurser. För att undvika att skapa ytterligare nationell reglering och på grund av de knappa nya myndighetsresurserna föreslås det att reglerna för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden genomförs så att den administrativa bördan minimeras, och därför föreslås det att ovannämnda befogenheter och rättigheter för myndigheter inte tas in i lagförslag 1.

5.1.2 Myndighetstillsyn över och rapportering om skyldigheter i anslutning till statlig annonsering

Under beredningen har man bedömt frågan om till vilken myndighet de övervaknings- och rapporteringsuppgifter som hänför sig till de skyldigheter som gäller statlig annonsering enligt artikel 25 kan anvisas. Under beredningen av denna proposition har det förts diskussioner med finansministeriet, där det pågår ett projekt för det nationella informationslagret för offentliga upphandlingar och publicering av inköpsfakturadata. Målet med projektet är att inrätta ett nationellt informationslager för offentliga upphandlingar, där information om olika offentliga samfunds inköpsfakturer offentliggörs. Under beredningen har man dryftat möjligheten att den information som samlas in i informationslagret för offentlig upphandling och således offentliggörs också skulle innehålla information om myndigheters och offentliga aktörers marknadsföring och annonsverksamhet i enlighet med skyldigheterna enligt mediefrihetsförordningen. Denna lösning skulle innebära att myndigheterna och de offentliga aktörerna inte separat behöver offentliggöra information om statlig annonsering och anmäla den till Transport- och kommunikationsverket, utan informationen skulle vara tillgänglig för allmänheten i Statskontorets informationslager. Den positiva sidan med denna lösning är således en betydligt lättare administrativ börda för både Transport- och kommunikationsverket och andra statliga myndigheter och offentliga aktörer.

Lagstiftningsprojektet som gäller det nationella informationslagret för offentlig upphandling och publicering av inköpsfakturadata inleddes i januari 2025. Syftet med projektet är att genomföra ett nationellt informationslager för offentlig upphandling som omfattar offentlig upphandling och inköp inom hela den offentliga sektorn i en form som gör det möjligt att samköra och jämföra informationen under upphandlingens hela livscykel samt att bereda behövliga ändringar i lagstiftningen. Projektet baserar sig på bedömningspromemorian om inrättandet av ett nationellt informationslager för offentlig upphandling 2023–2024 och de åtgärdsförslag som presenteras i promemorian. Mediefrihetsförordningen börjar tillämpas i augusti 2025, och den första årsrapporten om fördelningen av medel för statlig annonsering bör offentliggöras under 2026.

Enligt den bedömning som gjordes i samband med beredningen är det mest ändamålsenliga att koncentrera myndigheternas övervaknings- och rapporteringsuppgifter i fråga om offentliga medel som används för statlig annonsering till Transport- och kommunikationsverket. Om projektet för det nationella informationslagret för offentlig upphandling och publicering av inköpsfakturadata framskrider kan informationslagret, som drivs av Statskontoret, fungera som informationsplattform för Transport- och kommunikationsverkets övervaknings- och rapporteringsuppgifter. För att underlätta den myndighetsuppgift som föreslås för Transport- och kommunikationsverket föreslås dessutom bestämmelser om statliga myndigheters och offentliga aktörers skyldighet att offentliggöra information om tilldelningen av offentliga medel för statlig annonsering. Denna skyldighet kan dock slopas i fråga om statliga myndigheter och andra offentliga enheter, om uppgifterna i framtiden är direkt tillgängliga i Statskontorets informationslager. När det gäller informationslagret bör det noteras att definitionen av offentliga samfund som ska lagra information i det inte utifrån definitionerna i förstudien till alla delar motsvarar definitionen av offentliga myndigheter eller enheter i artikel 2 i mediefrihetsförordningen.

En annan myndighet som övervägdes var Statens revisionsverk (SRV). Vid den bedömning som gjordes i samband med beredningen beaktades myndigheternas nuvarande lagstadgade uppgifter och befogenheter, kompetens och erfarenhet av motsvarande uppgifter samt i synnerhet deras nuvarande resurser. Vid beredningen av regeringspropositionen har frågan dessutom dryftats med tanke på regleringsbördan.

5.1.3 Utlämnande av sekretessbelagd information till nämnden för medietjänster och de nationella tillsynsmyndigheterna i andra EU-länder

Enligt artikel 14.1 i mediefrihetsförordningen får en nationell tillsynsmyndighet rikta en begäran om samarbete, inbegripet informationsutbyte, till andra nationella tillsynsmyndigheter för en samstämmig och effektiv tillämpning av kapitel III eller för genomförandet av AVMS-direktivet. Enligt artikel 22.4 i mediefrihetsförordningen ska den nationella tillsynsmyndigheten dessutom i samband med bedömningen av en koncentration på mediemarknaden samråda med nämnden för medietjänster innan den slutliga bedömningen görs, om det är sannolikt att koncentrationen skulle påverka funktionen hos den inre marknaden för medietjänster. I skäl 68 i förordningen har det förtydligats att den nationella tillsynsmyndigheten och nämnden i samband med bedömningen ska fästa vikt bland annat vid den ekonomiska bärkraften hos den part eller de parter som deltar i företagsförvärvet. Dessutom ska den nationella myndigheten och nämnden också beakta huruvida parterna i företagsförvärvet utan företagsförvärvet skulle vara ekonomiskt bärkraftiga i den meningen att de på medellång sikt skulle kunna fortsätta att tillhandahålla och vidareutveckla kvalitetsmedietjänster på marknaden som är ekonomiskt bärkraftiga, försedda med tillräckliga resurser och anpassade till den tekniska utvecklingen.

Vid beredningen av denna proposition har man bedömt alternativet att föreskriva att den nationella myndighet som avses i mediefrihetsförordningen trots sekretessbestämmelserna eller andra begränsningar som gäller utlämnande av information ska ha rätt att lämna ut sådan information som den fått med stöd av sina nya uppgifter till nämnden för medietjänster eller de nationella tillsynsmyndigheterna i andra medlemsstater. Med stöd av de nya uppgifter som föreslås för Transport- och kommunikationsverket kan den information som verket erhåller innehålla bl.a. företagshemligheter för tjänsteleverantörer som är verksamma på mediemarknaden. Transport- och kommunikationsverket blir sannolikt tvunget att behandla sekretessbelagd information, såsom företagshemligheter, bl.a. när verket för dess bedömning ska underrättas om företagsförvärv.

I mediefrihetsförordningen finns inga bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagd information till kommissionen, nämnden för medietjänster eller myndigheterna i andra medlemsstater. I skäl 44 i förordningen klargörs dessutom att informationsutbytet mellan de nationella regleringsmyndigheterna bör ske i med respekt för all relevant unionsrätt och nationell rätt om informationsutbyte. Nationella bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till utländska myndigheter och internationella organ finns i 30 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Enligt den paragrafen kan en myndighet lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling till en utländsk myndighet eller ett internationellt organ, om samarbetet mellan den utländska och den finska myndigheten regleras i en för Finland bindande internationell överenskommelse eller föreskrivs i en rättsakt som är bindande för Finland och om uppgifter ur handlingen enligt denna lag kan lämnas ut till den finska myndighet som bedriver samarbetet.

I ljuset av skäl 44 i mediefrihetsförordningen förutsätter skötseln av uppgifterna enligt förordningen inte att den nationella tillsynsmyndigheten lämnar ut sekretessbelagd information till nämnden för medietjänster eller till de nationella tillsynsmyndigheterna i andra medlemsstater. Under beredningen av denna proposition har det bedömts att det inte är nödvändigt för nämnden för medietjänster att få t.ex. information som gäller parterna i företagsförvärvet och som inbegriper företagshemligheter. Under beredningen har det ansetts att det för konsekvensbedömningar i fråga om koncentrationer på mediemarknaden är centralt med bl.a. information om hela mediemarknaden, såsom antalet leverantörer av medietjänster på regionnivå och den allmänna utvecklingen av situationen på mediemarknaden. I och med mediefrihetsförordningen kommer informationen om mediebolagens ägande i fortsättningen att

vara lättillgänglig från offentliga källor. Dessutom är de viktigaste ekonomiska uppgifterna om bolag som är verksamma i Finland, såsom bolagets resultat och förmögenhet, offentliga enligt handelsregisterlagen (564/2023). Nämnden för medietjänster kan därför vid behov lämna ett utlåtande om ett utkast till bedömning som utarbetats av en nationell tillsynsmyndighet på grundval av offentlig information. Under beredningen av denna proposition har man således kommit fram till att det inte är nödvändigt att utfärda nationella bestämmelser om informationsutbyte.

5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater

Genomförandet av mediefrihetsförordningen pågår som bäst i alla EU:s medlemsstater. Kommunikationsministeriet har fört informella diskussioner med olika medlemsstater om genomförandet av förordningen. I fråga om de övriga medlemsstaternas planer finns det än så länge endast preliminära uppgifter att tillgå.

5.2.1 Sverige

I det svenska kulturdepartementets promemoria *Kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning* (Ds 2024:28) föreslås en ny nationell lag som kompletterar mediefrihetsförordningen. Nationell tillsynsmyndighet enligt mediefrihetsförordningen är Mediemyndigheten, som utsetts i enlighet med artikel 30 i AVMS-direktivet.

Enligt promemorian är avsikten att också i Sverige binda bedömningen av koncentrationer på mediemarknaden till ett tröskelvärde baserat på omsättning enligt den nationella konkurrenslagen. Enligt förslaget ska en företagskoncentration som överskrider tröskelvärdet för omsättning enligt Sveriges konkurrenslag anmälas inte bara till deras konkurrensmyndighet (*Konkurrensverket*) utan också till den nationella medietillsynsmyndigheten, om en av parterna i koncentrationen är ett bolag som tillhandahåller medietjänster eller en onlineplattform som erbjuder tillgång till medieinnehåll. Medietillsynsmyndigheten ska bedöma företagskoncentrationens inverkan på mångfalden av medier och medieinnehåll och det redaktionella oberoendet, med beaktande av de faktorer som anges i artikel 22.2 i mediefrihetsförordningen.

I den förordning som kompletterar den nya lag som gäller bedömning av koncentrationer på mediemarknaden föreskrivs bland annat om tidsfristerna för bedömningen. Enligt förslaget ska medietillsynsmyndigheten göra en konsekvensbedömning inom 30 dagar från det att anmälan om företagskoncentrationen kom in. Om medietillsynsmyndigheten i samband med bedömningen ska samråda med den europeiska nämnden för medietjänster, ska bedömningen slutföras inom 30 dagar från det att samrådet med nämnden har avslutats. Medietillsynsmyndigheten ska underrätta konkurrensmyndigheten när utvärderingen har slutförts. I promemorian föreslås dessutom att det i förordningen föreskrivs att den nationella medietillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas i de anmälningar som görs till den samt besluta om hur de anmälningar som avses ovan ska utformas.

Enligt förslaget ska de bolag som har skyldighet att offentliggöra uppgifter om ägande och statlig annonsering enligt artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen och de offentliga samfund som har skyldighet att offentliggöra information om sina offentliga utgifter för statlig annonsering enligt artikel 25.2 i den förordningen underrätta den nationella tillsynsmyndigheten när skyldigheten har uppfyllts. Av anmälan ska det framgå vilken information som tillgängliggjorts för allmänheten och var den informationen finns tillgänglig.

Enligt förslaget ska till medietillsynsmyndigheten på begäran lämnas de upplysningar och handlingar som den behöver för att utföra sina uppgifter enligt mediefrihetsförordningen. Den nationella tillsynsmyndigheten får vid behov besluta de förelägganden som behövs för att artiklarna 6.1 och 7–25 i förordningen ska iakttas. Ett föreläggande får förenas med vite. Endast ett föreläggande som förenats med vite får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

I promemorian föreslås det att de nationella lagändringarna ska träda i kraft i augusti 2025. Det föreslås också att det till den nationella lagen fogas en punkt enligt vilken en tillverkare, utvecklare eller importör som omfattas av artikel 20 i EU:s mediefrihetsförordning på begäran ska lämna de varuprover eller liknande som tillsynsmyndigheten behöver för sin uppgift att säkerställa tillämpningen av artikeln.

I promemorian föreslås dessutom kompletteringar till den förordning som gäller medietillsynsmyndigheten, där myndighetens uppgifter definieras så att de motsvarar de övervaknings- och rapporteringsuppgifter som anges i mediefrihetsförordningen.

När det gäller tillämpningsområdet för statlig annonsering utnyttjar Sverige inte möjligheten enligt artikel 25.2 andra stycket i mediefrihetsförordningen att på nationell nivå införa undantag i fråga om de regionala eller lokala myndigheternas upplysningsplikt. I promemorian specificeras inte närmare vilka offentliga enheter som nationellt anses höra till tillämpningsområdet för artikel 25.

5.2.2 Danmark

I Danmarks kulturministeriums lagförslag föreslås för genomförandet av mediefrihetsförordningen ändringar och tillägg i lagen om radio- och televisionsverksamhet och i lagen om mediestöd. Den reglering som föreslås i lagarna är förhållandevis lätt och största delen av regleringen kommer att utfärdas genom kulturministeriets administrativa föreskrifter. Kulturministeriet motiverar detta med den tekniska karaktären hos mediefrihetsförordningen.

I lagen om radio- och televisionsverksamhet föreskrivs det att radio- och televisionsnämnden (*radio- og tv-nævnet*) ska vara den nationella regleringsmyndighet som avses i artiklarna 5 och 7 i mediefrihetsförordningen. Kulturministern ska fastställa närmare regler om nämndens skyldigheter och tillsynsuppgifter. Det föreslås att det till lagen fogas paragrafer enligt vilka kulturministern kan meddela administrativa föreskrifter i fråga om tillämpningen av artiklarna 6, 22.1 och 25 i mediefrihetsförordningen. Det föreslås att det till lagen om mediestöd fogas en paragraf enligt vilken kulturministern får fastställa närmare regler om radio- och televisionsnämndens utlåtanden i fråga om bedömningen av konsekvenserna av företagsförvärv på mediemarknaden.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition var ute på öppen remiss på webbplatsen www.utlåtande.fi. Det finskspråkiga utkastet till regeringsproposition var på remiss 2.1.2025–14.2.2025. Det svenskspråkiga utkastet var på remiss 28.1.2025–25.2.2025.

6.1 Myndigheter och de uppgifter som ålagts dem

Remissinstanserna ansåg att Transport- och kommunikationsverket är en ändamålsenlig myndighet att sköta de myndighetsuppgifter som avses i förordningen och den föreslagna lagen. En del av remissinstanserna noterade att verket måste ha tillräckliga resurser för att sköta sina nya uppgifter.

6.2 Bedömning av konsekvenserna av företagsförvärv på mediemarknaden

Remissinstanserna understödde i huvudsak den föreslagna 2 §, enligt vilken bedömningen av hur företagsförvärv inom mediebranschen påverkar mediernas mångfald och redaktionella oberoende binds till omsättningsgränserna enligt konkurrenslagen (Medieförbundet rf, Radiomedia rf) och ansåg att den föreslagna modellen är tydlig både ur myndigheternas och företagens synvinkel (Konkurrens- och konsumentverket, Transport- och kommunikationsverket). Likaså understödde remissinstanserna i huvudsak att Transport- och kommunikationsverkets skyldighet att bedöma företagsförvärv inte inverkar på behandlingen av företagsförvärven (Transport- och kommunikationsverket, Medieförbundet rf, Radiomedia rf, Sanoma Media Finland Oy).

En del av remissinstanserna föreslog att det till lagen skulle fogas en bestämmelse med stöd av vilken Transport- och kommunikationsverket eller Konkurrens- och konsumentverket skulle ha rätt att behandla också sådana företagsförvärv inom mediebranschen där parternas omsättning underskrider de omsättningsgränser som anges i konkurrenslagen, men som kan ha betydelse för mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. (Heikki Hellman [Tammerfors universitet], Minna Horowitz [Helsingfors universitet]). Det gjordes inte några ändringar i propositionen på grund av utlåtandena, eftersom Transport- och kommunikationsverket i och med dess nya uppgifter inte kommer att ha resurser att bedöma konsekvenserna av företagsförvärv inom mediebranschen i större utsträckning än vad som föreslås i propositionen. Under beredningen har det dessutom bedömts vara relativt svårt att på ett entydigt sätt definiera sådana företagsförvärv inom mediebranschen där parterna inte överskrider omsättningsgränserna enligt konkurrenslagen, men där inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet kan vara betydande.

En del av remissinstanserna ansåg att kriterierna för bedömning av företagsförvärv bör definieras närmare i propositionen. (Heikki Hellman [Tammerfors universitet], MTV Oy, Sanoma Media Finland Oy). En del av remissinstanserna föreslog att behandlingsfristen för bedömningen ska sänkas från 65 dagar till 30 dagar (Medieförbundet rf, Radiomedia rf, Päätoimittajien yhdistys-Chefredaktörernas förening ry). Utifrån utlåtandena preciserades specialmotiveringen till 2 § (*Tillämpningsområde*) och 5 § (*Bedömning av företagsförvärv*) i lagförslag 1 för att förtydliga tillämpningsområdet och kriterierna för bedömningen av företagsförvärv inom mediebranschen. Dessutom kompletterades bedömningen av propositionens konsekvenser i avsnitt 4.2.1. Däremot gjordes inga ändringar i den föreslagna behandlingsfristen för bedömningen på basis av utlåtandena, eftersom det under beredningen har konstaterats att även om det i princip är möjligt för Transport- och kommunikationsverket att genomföra bedömningar på kortare tid än den föreslagna tidsfristen, bör tidsfristen ändå göras tillräcklig också för att bedöma konsekvenserna av större företagsförvärv.

Justitieministeriet ansåg att den rättsliga betydelsen av det föreslagna förfarandet för bedömning av konsekvenserna av företagsförvärv behövde preciseras i motiveringen till lagstiftningsordningen i regeringens proposition. Propositionen preciserades till dessa delar.

6.3 Statens skyldigheter i fråga om annonsering samt myndighetsuppgifter

När det gäller statens skyldigheter i fråga om annonsering och den föreslagna 10 § om anmälningsskyldighet uttryckte remissinstanserna allmänt oro över den ökade administrativa bördan med avseende på såväl myndigheter och andra offentliga enheter som medieföretag. I utlåtandena framfördes det att man i fråga om alternativa sätt att fullgöra skyldigheterna bör eftersträva att hålla den administrativa bördan så lätt som möjligt. Remissinstanserna ansåg det vara viktigt att uppgifter om statlig annonsering kan publiceras för allmänheten i en nationell

databas med hjälp av de befintliga skyldigheterna för olika offentliga enheter att samla in uppgifter.

Finansministeriet anser att skyldigheterna i anslutning till statlig annonsering enligt mediefrihetsförordningen kan beaktas i det projekt för inrättande av ett nationellt informationslager för offentliga upphandlingar och publicering av offentliga samfunds inköpsfakturadata som ministeriet tillsatte i januari 2025. Finansministeriet noterade dock att tillämpningsområdet för statens skyldigheter i fråga om annonsering enligt mediefrihetsförordningen är relativt omfattande och ansåg att de föreslagna begränsningarna av tillämpningsområdet bör preciseras ytterligare. En precisering av tillämpningsområdet för skyldigheterna understöddes också av största delen av de övriga remissinstanserna (justitieministeriet, statsrådets kansli, Medieförbundet rf, Radiomedia rf, MTV Oy, Posti Group Abp, Rundradion Ab). Under den fortsatta beredningen har definitionen av ”offentlig myndighet eller enhet” i artikel 2.18 i mediefrihetsförordningen granskats i förhållande till den nationella lagstiftningen om olika offentliga enheter. Under den fortsatta beredningen har det dock bedömts att det inte är möjligt att exakt precisera skyldigheternas tillämpningsområde i utkastet till regeringsproposition.

Finansministeriet lyfte dessutom fram att den information om statlig annonsering som kommuner och samkommuner samt välfärdsområden och välfärdssammanslutningar ska lämna enligt mediefrihetsförordningen kan inkluderas i den helhet av information som de ska rapportera till Statskontoret, om informationsinnehållet och tidpunkten för rapporteringen inte medför en stor extra rapporteringsbörda. Även Kommunförbundet och Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab ansåg att de lagstadgade anmälningsskyldigheter som kommunerna, samkommunerna och välfärdsområdena redan nu omfattas av i fortsättningen bör beaktas i stället för de nya lagstadgade anmälningsskyldigheterna enligt mediefrihetsförordningen. Utifrån utlåtandena preciserades i regeringspropositionen 10 § i lagförslag 1 och specialmotiveringen till den i fråga om kommuner, samkommuner, välfärdsområden, välfärdssammanslutningar och deras affärsverk.

6.4 Övrigt

Justitieministeriet föreslog i sitt utlåtande att motiveringen till lagstiftningsordningen i propositionen bör kompletteras i fråga om bestämmelserna om källskydd, som har betydelse också med tanke på den rätt till en rättvis rättegång som tryggas i 21 § i grundlagen och i artikel 6 i Europakonventionen. Motiveringen till lagstiftningsordningen har inte kompletterats till denna del, eftersom mediefrihetsförordningen inte lämnar något sådant nationellt handlingsutrymme på basis av vilket kretsen av personer som omfattas av källskyddet kan göras snävare än vad som anges i förordningen. På basis av justitieministeriets utlåtande har dock avsnitt 3.3 i propositionen preciserats.

Justitieministeriet ansåg också att det i avsnittet om lagstiftningsordningen i propositionen inte tillräckligt noggrant hade redogjorts för förhållandet mellan de föreslagna paragraferna om rätten att få information, såsom den föreslagna 9 §, och dess betydelse för det skydd för personuppgifter som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen och i artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Justitieministeriet anser att till den del man i propositionen avser att utnyttja det handlingsutrymme som Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, medger och föreslå särskilda bestämmelser som preciserar dataskyddsförordningen på nationell nivå ska det i propositionen redogöras för användningen av det nationella handlingsutrymmet på det sätt som

dataskyddsförordningen och grundlagsutskottet förutsätter (se artikel 6.2 och 3 i dataskyddsförordningen samt GrUU 14/2018 rd, s. 4–5, GrUU 26/2017 rd, s. 42 och GrUU 2/2017 rd, s. 2). Utifrån utlåtandet har motiveringen till lagstiftningsordningen preciserats och grunden för behandlingen av personuppgifter och skyddsmekanismerna vid behandlingen samt vilka personuppgifter som behandlas har beskrivits på ett mer heltäckande sätt än tidigare.

Dessutom noterade justitieministeriet Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information enligt den föreslagna 9 § och ansåg att den var relativt vagt formulerad. Justitieministeriet ansåg att det vid den fortsatta beredningen finns skäl att se över och precisera bestämmelserna om Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information. Utifrån utlåtandet har det handlingsutrymme som anges i förordningen ändå tolkats som att det gör det möjligt att binda Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information till nödvändighetskriteriet i 9 §. Detta är ändamålsenligt, eftersom det för Transport- och kommunikationsverket inte är möjligt att på förhand göra en uttömmande förteckning över allt sådant datainnehåll som i framtiden kommer att behövas för tillsynen över efterlevnaden av skyldigheterna enligt förordningen och som kommer att omfattas av rätten att få information.

Utifrån justitieministeriets utlåtande preciserades Transport- och kommunikationsverkets föreslagna rätt att få information enligt 9 § i propositionen så att verkets rätt att få sekretessbelagd information endast gäller information som är sekretessbelagd på grund av företagshemlighet. I propositionen begränsades dessutom verkets rätt att få information av sådana andra fysiska eller juridiska personer som avses i artikel 7.4 i mediefrihetsförordningen så att rätten att få information av dessa aktörer i enlighet med förordningen endast gäller tillsynen över skyldigheterna enligt kapitel III i förordningen. Vid den fortsatta beredningen av propositionen stannade man för att dessa i artikel 7.4 i förordningen avsedda andra fysiska eller juridiska personer som är föremål för verkets rätt att få information och som av skäl som hänför sig till närings-, affärs- eller yrkesverksamheten rimligen kan förväntas inneha information som är nödvändig med tanke på tillsynen över efterlevnaden av förordningen inte på förhand kan definieras på ett uttömmande sätt i den nu föreslagna nationella lagen eller i motiveringen till den. I specialmotiveringen till den föreslagna 9 § anges som ett exempel på en sådan annan juridisk person en revisionssammanslutning som anlitas av ett bolag.

Dessutom har specialmotiveringen till förslaget till ändring av 5 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation kompletterats utifrån justitieministeriets utlåtande och andra tekniska ändringar gjorts.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om tillsyn över mediemarknaden

1 §. Lagens syfte. Lagens syfte är att genomföra Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning). I lagen föreslås sådana kompletterande nationella bestämmelser som genomförandet av förordningen förutsätter om bedömning av koncentrationer på mediemarknaden och tillsynen över efterlevnaden av lagen och förordningen.

2 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreslås bestämmelser om tillämpningsområdet för 2 kap. I kapitlet föreskrivs det om bedömning av koncentrationer på mediemarknaden. Syftet med bedömningen av koncentrationer på mediemarknaden är att bedöma vilka konsekvenser företagsförvärv inom mediebranschen har för mediepluralismen och det redaktionella oberoendet.

Enligt paragrafen ska bestämmelserna om bedömning av koncentrationer på mediemarknaden tillämpas på företagsförvärv enligt 21 § i konkurrenslagen (948/2011) när minst en leverantör av medietjänster eller en leverantör av en onlineplattform som ger tillgång till medieinnehåll är part. Tillämpningsområdet motsvarar artikel 2.15 i mediefrihetsförordningen. Med leverantör av medietjänster avses enligt artikel 2.2 i mediefrihetsförordningen en fysisk eller juridisk person vars yrkesmässiga verksamhet är att tillhandahålla en medietjänst och som har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll för medietjänsten och som avgör hur detta innehåll ska struktureras. Med onlineplattform avses en onlineplattform enligt definitionen i artikel 3 i i EU:s förordning om digitala tjänster (EU) 2022/2065.

Det förutsätts dessutom att parternas omsättning uppfyller kraven enligt 22 § 1 mom. i konkurrenslagen. Avsikten är att Transport- och kommunikationsverket för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden ska underrättas om företagsförvärv som når upp till de omsättningsgränser som gör att de blir föremål för tillsyn över företagsförvärv enligt konkurrenslagen, vilket innebär att de också ska anmälas till Konkurrent- och konsumentverket för tillsyn över företagsförvärv. Enligt de gällande bestämmelserna om de omsättningsgränser som ska tillämpas på tillsyn över företagsförvärv ska Konkurrent- och konsumentverket underrättas om företagsförvärv, om parterna i företagsförvärvet tillsammans har en omsättning i Finland som överskrider 100 miljoner euro och minst två av parterna i företagsförvärvet var har en omsättning i Finland som överskrider 10 miljoner euro. De omsättningsgränser för tillsynen över företagsförvärv som anges i konkurrenslagen ska således också tillämpas på anmälningar om företagsförvärv som görs för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden. Vid beräkningen av omsättningen tillämpas 24 § i konkurrenslagen.

Enligt artikel 22.1 i mediefrihetsförordningen ska medlemsstaterna i nationell rätt fastställa materiella regler och förfaranderegler som möjliggör en bedömning av koncentrationer på mediemarknaden som kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. I ljuset av skäl 64 i förordningen bör bedömningen tillämpas på sådana koncentrationer eller företagsförvärv som kan leda till att en enda enhet får kontroll över eller betydande intressen på marknaden och därmed har ett väsentligt inflytande på den allmänna opinionsbildningen på en viss mediemarknad i en eller flera medlemsstater. Enligt skäl 67 kan som företagsförvärv som är av betydelse med tanke på bedömningen betraktas sådana företagsförvärv inom mediebranschen där en part i företagsförvärvet är ett företag som är etablerat i en annan medlemsstat eller som bedriver verksamhet över gränserna.

Under beredningen har det bedömts att sådana företagsförvärv som kan leda till att en enda enhet får kontroll över eller betydande intressen på marknaden i princip också av konkurrensrättsliga skäl bör utredas av Konkurrent- och konsumentverket. Under beredningen har det därtill ansetts att det för företag som planerar företagsförvärv och den myndighet som bedömer konsekvenserna av företagsförvärven är tydligast att lagens tillämpningsområde är bundet till konkurrenslagens tillämpningsområde.

Det tillämpningsområde som föreslås i paragrafen motsvarar artikel 22.1 i mediefrihetsförordningen och bidrar till att genomföra den.

I 30 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs det om överföring av programkoncession. Enligt paragrafen ska koncessionsmyndigheten omedelbart underrättas, om det bestämmande inflytandet eller motsvarande faktiska bestämmande inflytande i förhållande till koncessionshavaren förändras. Koncessionsmyndigheten kan återkalla en programkoncession till följd av att det bestämmande inflytandet förändras. Ett beslut i ärendet ska meddelas inom två månader efter underrättelsen. Om statsrådet är behörig tillståndsmyndighet, ska statsrådet avgöra ärendet inom två månader från det att ärendet

överfördes. I fråga om överföring av en programkoncession kan man också be koncessionsmyndigheten att meddela ett förhandsbeslut. Förhandsbeslutet ska på motsvarande sätt meddelas inom två månader från det att ansökan kom in. Om det bestämmande inflytandet förändras genom ett företagsförvärv som enligt konkurrenslagen ska anmälas till Konkurrens- och konsumentverket eller enligt EG:s koncentrationsförordning ska anmälas till kommissionen, ska beslutet om överföring av koncession meddelas inom två månader från den dag då avgörandet om företagsförvärvet vann laga kraft. Avgörandet om huruvida Transport- och kommunikationsverket eller statsrådet är behörig tillståndsmyndighet i ett ärende som gäller överföring av programkoncession träffas på samma sätt som vid beviljande av programkoncession. Bestämmelser om statsrådets behörighet att bevilja programkoncession finns i 25 § 3 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

3 §. Anmälan om företagsförvärv. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om tidpunkten för anmälan om företagsförvärv och om den anmälningsskyldige. Enligt paragrafen ska företagsförvärv anmälas till Transport- och kommunikationsverket efter det att avtal ingåtts, bestämmanderätt förvärvats eller ett offentligt köpebud enligt 11 kap. 9 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012) offentliggjorts, men dock innan förvärvet har verkställts. Enligt förslaget kan företagsförvärvet också anmälas till Transport- och kommunikationsverket omedelbart efter det att parterna med tillräcklig säkerhet kan visa att de har för avsikt att genomföra ett företagsförvärv. Tidpunkten för anmälan av företagsförvärv motsvarar tidpunkten för anmälan av företagsförvärv enligt 23 § 1 mom. i konkurrenslagen.

Enligt 2 mom. gäller anmälningsskyldigheten den som förvärvar bestämmanderätt, den som förvärvar en *inflytande* eller en del av den, de sammanslutningar och stiftelser som deltar i en fusion samt bildarna av ett samföretag. De anmälningsskyldiga motsvarar de anmälningsskyldiga enligt 23 § 3 mom. i konkurrenslagen.

Genom paragrafen genomförs artikel 22.1 b och c i mediefrihetsförordningen.

4 §. Uppgifter som ska ingå i anmälan om företagsförvärv. I den föreslagna paragrafen finns bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i den anmälan om företagsförvärv som avses i 3 §. Enligt paragrafen motsvarar de uppgifter som ska ingå i anmälan om företagsförvärv delvis de uppgifter som parterna i företagsförvärvet också ska lämna till Konkurrens- och konsumentverket för den konkurrensrättsliga tillsynen över företagsförvärv. En sådan anmälan om företagsförvärv som avses i denna lag förutsätter dock färre uppgifter än den konkurrensrättsliga tillsynen över företagsförvärv, dvs. anmälningsskyldigheten är mindre omfattande. I en anmälan om företagsförvärv enligt denna lag förutsätts det dessutom att parterna också själva bedömer konsekvenserna av företagsförvärvet enligt vissa av de bedömningskriterier som anges i artikel 22.2 i mediefrihetsförordningen.

Enligt 1 mom. 1 och 2 punkten ska anmälan om företagsförvärv innehålla vardera partens kontaktuppgifter samt uppgifter om vardera partens eventuella ombud och dennes kontaktuppgifter. Enligt 3 punkten ska det i anmälan ingå en redogörelse för den sammanräknade omsättningen från verksamheten i Finland för vardera parten och för de sammanslutningar och stiftelser som tillhör samma företagsgrupp som parten i fråga.

Enligt 4 punkten ska det i anmälan ingå en beskrivning av företagsförvärvet och dess ekonomiska och finansiella struktur, tidsplan, den affärsverksamhet som är föremål för arrangemanget med företagsförvärv, eventuell försäljare, hur innehav och bestämmanderätt fördelar sig före och efter arrangemanget, ekonomiska och andra omständigheter som lett till arrangemanget samt de strategiska och ekonomiska grunderna för arrangemanget. Den information som ska lämnas enligt den punkten behövs särskilt för att Transport- och

kommunikationsverket ska kunna bedöma faktorer som hänför sig till artikel 22.2 c i mediefrihetsförordningen.

Enligt 5 punkten ska det i anmälan ingå en beskrivning av vardera partens bransch, affärsverksamhet och den verksamhet vardera parten bedriver med stöd av en programkoncession. Enligt 6 punkten ska anmälan om företagsförvärv innehålla en redogörelse för de marknader som berörs av företagsförvärvet. Enligt punkt 7 ska anmälan innehålla en beskrivning av de andra aktörerna på marknaden och deras marknadsandelar. Utifrån dessa uppgifter kan Transport- och kommunikationsverket i enlighet med artikel 22.2 a i mediefrihetsförordningen i synnerhet bedöma de förväntade effekterna av förvärvet på mediepluralismen samt mångfalden av medietjänster och medieutbudet på marknaden.

Enligt 1 mom. 8 punkten ska parterna i företagsförvärvet i anmälan ge sin egen bedömning av företagsförvärvets förväntade konsekvenser för mediepluralismen, inklusive dess konsekvenser för den allmänna opinionsbildningen och mångfalden av medietjänster och medieutbudet på marknaden. Detta bedömningskriterium ska enligt förordningen ingå i en bedömning av koncentrationer på mediemarknaden. I sin bedömning kan parterna i företagsförvärvet bland annat beakta i vilken utsträckning det i och med att företagsförvärvet genomförs i fortsättningen kommer att finnas bolag som tillhandahåller medietjänster på marknaden i området, inklusive en beskrivning av mängden olika medieinnehåll som i fortsättningen kommer att finnas tillgängliga på marknaden i och med företagsförvärvet. Vid bedömningen kan dessutom beaktas bl.a. den ekonomiska hållbarheten hos parterna i företagsförvärvet och deras förmåga att fortsätta sin verksamhet på medellång sikt utan att företagsförvärvet genomförs.

Anmälan om företagsförvärv ska enligt 9 punkten innehålla en beskrivning av de skyddsåtgärder som gäller redaktionellt oberoende. I enlighet med den punkten ska parterna i företagsförvärvet beskriva till exempel eventuella åtgärder som de vidtar för att garantera de redaktionella beslutens oberoende.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan vissa uppgifter av tydlighetsskäl presenteras i bilagor eller specificeras med bilagor eller tabeller och diagram. Det centrala innehållet i anmälan ska dock framgå av den egentliga anmälan. Enligt förslaget ska sådana uppgifter i anmälan och bilagor som med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller någon annan lag föreslås vara sekretessbelagda specificeras.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska anmälan och dess bilagor sändas till Transport- och kommunikationsverket på elektronisk väg.

Genom den föreslagna paragrafen genomförs artikel 22.1 b och d i mediefrihetsförordningen.

5 §. Bedömning av företagsförvärv. Enligt den föreslagna paragrafen ska Transport- och kommunikationsverket bedöma företagsförvärvet enligt kriterierna i artikel 22.2 i mediefrihetsförordningen.

Enligt artikel 22.2 ska i bedömningen beaktas den förväntade inverkan av koncentrationen på mediemarknaden på mediepluralismen, inklusive koncentrationens inverkan på den allmänna opinionsbildningen och mångfalden av medietjänster och medieutbudet på marknaden, med beaktande av onlinemiljön och parternas intressen i, kopplingar till eller verksamheter i andra medieföretag eller andra företag. Enligt skäl 64 i förordningen bör mediepluralism i samband med en bedömning av koncentrationer på mediemarknaden förstås som möjligheten att få tillgång till en mångfald av medietjänster och medieinnehåll som återspeglar olika åsikter, röster och analyser. I ljuset av skäl 68 ska vid bedömningen dessutom beaktas den geografiska

räckvidden för de enheter som deltar i koncentrationer på mediemarknaden, särskilt när det är relevant för att bedöma den möjliga inverkan de har på den allmänna opinionsbildningen på betydande delar av en viss mediemarknad. Vid bedömningen kan man således beakta huruvida parternas affärsverksamhet och innehållsmässiga prioriteringar överlappar varandra geografiskt. Enligt skälet ska man vid bedömningen också granska om det fortfarande finns andra eller alternativa innehåll på marknaden efter att företagsförvärvet genomförs.

Vid bedömningen ska dessutom enligt artikel 22.2 beaktas skyddsmekanismerna för redaktionellt oberoende, inbegripet de åtgärder som leverantörer av medietjänster har vidtagit för att garantera oberoendet i redaktionella beslut, och vid behov åtaganden som någon av de parter som deltar i koncentrationen på mediemarknaden kan komma att göra för att skydda mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. Enligt skäl 68 bör de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen och nämnden vid bedömningen av skyddsmekanismer för redaktionellt oberoende undersöka de potentiella riskerna för otillbörlig inblandning från den blivande ägarens, ledningens eller styrningsstrukturens sida i redaktionella beslut till följd av företagsförvärvet. Vid bedömningen bör man även ta hänsyn till befintliga eller planerade interna skyddsmekanismer som syftar till att värna etiska och yrkesmässiga normer samt oberoendet i redaktionella beslut som fattas i de medieföretag som är parter i företagsförvärvet.

Vid bedömningen ska det med stöd av artikel 22.2 fortfarande beaktas huruvida de enheter som deltar i koncentrationen skulle vara ekonomiskt bärkraftiga utan koncentrationen på mediemarknaden och huruvida det finns några möjliga alternativ för att säkerställa deras ekonomiska bärkraft. I skäl 68 i förordningen preciseras det dessutom att det vid bedömningen bör beaktas huruvida parterna i företagsförvärvet utan företagsförvärvet skulle vara ekonomiskt bärkraftiga i den meningen att de på medellång sikt skulle kunna fortsätta att tillhandahålla och vidareutveckla kvalitetsmedietjänster på marknaden som är ekonomiskt bärkraftiga, försedda med tillräckliga resurser och anpassade till den tekniska utvecklingen. I bedömningen ska dessutom enligt skälet beaktas de åtaganden som någondera av parterna i företagsförvärvet kan göra för att säkerställa att företagsförvärvet garanterar mediepluralismen och det redaktionella oberoendet.

Vid bedömningen av konsekvenserna av ett företagsförvärv bör man även notera antalet medietjänster som en chefredaktör ansvarar för och parternas eventuella avsikter eller förbindelser att fortsätta verksamheten för de medietjänster som är parter i företagsförvärvet när företagsförvärvet genomförs. Vid bedömningen kan uppmärksamhet också ägnas åt konsekvenserna av företagsförvärvet, vilka eventuellt kan främja förverkligandet av mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. En sådan situation kan uppstå t.ex. när det bedöms att en av parterna i företagsförvärvet sannolikt kommer att upphöra med sin verksamhet på medellång sikt t.ex. av ekonomiska orsaker om företagsförvärvet inte genomförs.

Vid bedömningen ska man enligt artikel 22.2 också vid behov beakta resultaten av kommissionens årliga rapport om rättsstatsprincipen avseende mediernas frihet och mångfald.

6 §. Behandlingsfrister. I paragrafen föreskrivs det i enlighet med artikel 22.1 e i mediefrihetsförordningen om tidsfristen för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden. Enligt den föreslagna paragrafen ska Transport- och kommunikationsverket utan dröjsmål ta upp en anmälan om företagsförvärv till prövning. Bedömningen av företagsförvärvets konsekvenser ska sändas till parterna i företagsförvärvet inom 65 arbetsdagar från det att anmälan togs emot. Fristen börjar emellertid inte löpa om anmälan har väsentliga brister. Tidsfristen börjar således löpa från mottagandet av anmälan om företagsförvärvet eller

från det att verket har fått de uppgifter som behövs för att komplettera en bristfällig anmälan, så att verket kan göra bedömningen.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det om behandlingsfrister i situationer där företagsförvärvet omfattar verksamhet som bedrivs med stöd av en programkoncession. I en sådan situation ska en samtidig behandling av bedömningen av koncentrationen på mediemarknaden och bedömningen av inverkan av en förändring i det bestämmande inflytandet på koncessionen enligt 30 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation eftersträvas. I ärenden som gäller överföring av programkoncession är antingen Transport- och kommunikationsverket eller statsrådet koncessionsmyndighet. Statsrådet är koncessionsmyndighet i situationer där en överföring av en programkoncession kan få betydande konsekvenser för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden. När statsrådet är behörig myndighet att avgöra ett ärende som gäller överföring av programkoncession, ska Transport- och kommunikationsverket eftersträva att lämna bedömningen av företagsförvärvets konsekvenser till statsrådet så snart som möjligt efter det att koncessionsärendet har överförts till statsrådet. Avsikten är att statsrådet, när det avgör ett ärende som gäller överföring av koncession, också ska ha tillgång till en bedömning av företagsförvärvets konsekvenser för mediepluralismen och det redaktionella oberoendet, vilket i sin tur tjänar statsrådets beslutsfattande.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det att tidsfristen inte löper under den tid som Transport- och kommunikationsverket inväntar utlåtande av europeiska nämnden för medietjänster enligt artikel 22.4 i mediefrihetsförordningen. Nämnden ska i enlighet med den artikeln höras i situationer där företagsförvärvet sannolikt påverkar funktionen av den inre marknaden för medietjänster. Nämnden ska ge sitt utlåtande inom de tidsfrister som fastställs i dess arbetsordning. Vid tidpunkten för beredningen av denna regeringsproposition finns det ännu inga uppgifter om den tidsfrist inom vilken nämnden ska ge sitt utlåtande. För att Transport- och kommunikationsverket ska ha tillräckligt med tid att bedöma konsekvenserna av också de mest betydande företagsförvärven inom mediebranschen, är det ändamålsenligt att föreskriva att tidsfristen inte löper under den tid under vilken verket inväntar nämndens utlåtande.

7 §. Offentliggörande av bedömningen. Enligt den föreslagna paragrafen ska Transport- och kommunikationsverket göra bedömningen av företagsförvärvets konsekvenser tillgänglig för allmänheten. Bedömningen ska offentliggöras så snart som möjligt efter det att den har lämnats till parterna i företagsförvärvet. Offentliggörandet av bedömningen gör det till exempel möjligt för forskare inom mediebranschen och andra intresserade parter att granska eventuella konsekvenser av företagsförvärvet. Genom att offentliggöra bedömningen möjliggörs en öppnare och mer faktabaserad diskussion om läget på mediemarknaden och de allmänna konsekvenserna av koncentrationer inom mediebranschen. Eftersom syftet med artikel 22 i mediefrihetsförordningen i synnerhet är att synliggöra de konsekvenser som företagsförvärv på mediemarknaden har för mediernas mångfald, är det med tanke på uppnåendet av förordningens mål ändamålsenligt att offentliggöra bedömningen.

8 §. Transport- och kommunikationsverkets uppgifter. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets uppgifter. Enligt den paragrafen övervakar Transport- och kommunikationsverket efterlevnaden av den föreslagna lagen och är även nationell tillsynsmyndighet enligt mediefrihetsförordningen. I mediefrihetsförordningen, som är direkt tillämplig, föreskrivs det om den nationella tillsynsmyndighetens uppgifter och befogenheter, och för tydlighetens skull föreskrivs det i den föreslagna paragrafen att Transport- och kommunikationsverket är denna myndighet. Behörigheten för myndigheterna i landskapet Åland när det gäller tillsyn enligt mediefrihetsförordningen grundar sig på självstyrelselagen för Åland.

Enligt artikel 2.13 i mediefrihetsförordningen avses med nationell tillsynsmyndighet *varje* myndighet eller organ som utsetts av en medlemsstat enligt artikel 30 i AVMS-direktivet. I Finland har de myndighetsuppgifter som avses i artikel 30 i AVMS-direktivet i lagstiftningen i huvudsak anförtrotts Transport- och kommunikationsverket genom lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och till vissa delar Nationella audiovisuella institutet med stöd av lagen om bildprogram (RP 98/2020 rd, s. 95–96). Den nu föreslagna paragrafen innebär att Nationella audiovisuella institutet inte har några uppgifter i fråga om övervakningen av efterlevnaden av mediefrihetsförordningen.

Av den föreslagna paragrafen följer att Transport- och kommunikationsverket med stöd av artikel 7 i mediefrihetsförordningen ska övervaka efterlevnaden av bestämmelserna i kapitel III i förordningen. Transport- och kommunikationsverkets behörighet att övervaka efterlevnaden av kapitel III i mediefrihetsförordningen gäller i praktiken dock inte skyldigheterna enligt artikel 18 i förordningen. I artikeln föreskrivs det om skyldigheterna för de mycket stora onlineplattformar som definieras i EU:s förordning om digitala tjänster. Det finns inga mycket stora onlineplattformar i Finland. Europeiska kommissionen ska övervaka efterlevnaden av artikel 18 i mediefrihetsförordningen som en del av tillsynen över de mycket stora onlineplattformar som det föreskrivs om i förordningen om digitala tjänster.

Enligt den föreslagna paragrafen ska Transport- och kommunikationsverket också delta i myndighetssamarbete på EU-nivå enligt artiklarna 14, 15 och 17 i förordningen, uppmuntra leverantörer av publikmätningssystem att i enlighet med artikel 24.3 i förordningen utarbeta och följa uppförandekoder i anslutning till publikmätningar och delta i den europeiska medietjänstnämndens verksamhet enligt artiklarna 8–13. Vidare ska Transport- och kommunikationsverket med stöd av artikel 7 i förordningen också sköta den myndighetsuppgift som föreskrivs i artikel 25.3.

Enligt den föreslagna paragrafen ska Transport- och kommunikationsverket också övervaka efterlevnaden av artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen. Enligt artikel 6.1 ska leverantörer av medietjänster göra sina kontaktuppgifter, uppgifter om sitt ägande och uppgifter om det årliga beloppet av sina reklam- och annonsintäkter åtkomliga för mottagarna av sina tjänster. Det föreskrivs inte i förordningen att den nationella tillsynsmyndigheten ska övervaka medietjänstleverantörernas efterlevnad av dessa skyldigheter, men enligt denna proposition är det ändamålsenligt att Transport- och kommunikationsverket också övervakar att skyldigheterna enligt artikel 6.1 fullgörs.

I den föreslagna paragrafen ges Transport- och kommunikationsverket också i uppgift att utveckla de nationella databaser över medieägande som avses i artikel 6.2 i förordningen. Den nationella databasen ska innehålla all den information som anges i artikel 6.1 för varje leverantör av medietjänster.

Den uppgift som avses i artikel 4.8 ska inte särskilt ges någon myndighet och det föreslås inte att tillsynen över efterlevnaden av artikel 6.3 ska förenas med myndighetstillsyn.

Avsikten är att föreskriva särskilt om det oberoende organets uppgift enligt artikel 5.4 i förordningen att övervaka public service-medier.

9 §. Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information. Enligt det föreslagna 9 § 1 mom. har Transport- och kommunikationsverket trots de sekretessbestämmelser som gäller företagshemligheter rätt att få sådan information som är nödvändig för utförandet av dess uppgifter enligt mediefrihetsförordningen och denna lag av dem om vilkas skyldigheter det föreskrivs i mediefrihetsförordningen eller denna lag, samt i samband med tillsyn enligt kapitel

III i den förordningen även av andra fysiska eller juridiska personer som avses i artikel 7.4 i den förordningen.

Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information hänför sig till och är begränsad till utförandet av verkets uppgifter enligt denna lag och enligt mediefrihetsförordningen, om vilka det föreskrivs i 8 § och i mediefrihetsförordningen. Rätten att få information hänför sig således till den tillsyn som avses i artikel 6.1 i förordningen, skötseln av den uppgift som avses i artikel 6.2 samt den tillsyn som avses i kapitel III, med undantag för artikel 18. Information som fås med stöd av det föreslagna 1 mom. kan vara t.ex. information som hänför sig till företagsförvärv inom mediebranschen, såsom information om parternas ekonomiska situation, eller information som fås av myndigheter och offentliga aktörer om de belopp som använts på deras reklamer och annonser. Rätten att få information begränsas dock inte till exempel i fråga om bedömningen av konsekvenserna av ett företagsförvärv till den information som ska lämnas genom anmälan om företagsförvärv enligt den föreslagna 4 §, utan verket har rätt att få också eventuell annan information som är nödvändig för bedömningen av företagsförvärvet. Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information gäller till exempel inte tillsynen över efterlevnaden av artikel 4 (rättigheter för leverantörer av medietjänster) och artikel 5 (skyddsmekanismer för oberoendet hos leverantörer av public service-medier) i förordningen, eftersom de inte hör till de bestämmelser i förordningen vars efterlevnad verket ska övervaka.

Den föreslagna rätten för verket att få information grundar sig för sin del på artikel 7.4 i förordningen, enligt vilken medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna har befogenhet att begära sådan information som är proportionell och nödvändig för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt kapitel III i förordningen. Enligt artikel 7 i förordningen kan tillsynsmyndigheten begära information av fysiska eller juridiska personer som omfattas av kapitel III, till exempel av företag som tillhandahåller medietjänster och av myndigheter och offentliga aktörer som är skyldiga att iaktta artikel 25.2.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information i samband med tillsyn enligt kapitel III i mediefrihetsförordningen också gälla andra fysiska eller juridiska personer som avses i artikel 7.4 i den förordningen och som av skäl som hänför sig till deras närings-, affärs- eller yrkesverksamhet rimligen kan förväntas inneha sådan information. Sådana aktörer kan vara t.ex. revisionssammanslutningar som bolagen anlitar.

Enligt 2 mom. ska en sådan person som avses i 1 mom. lämna informationen utan obefogat dröjsmål, i den form som myndigheten begärt och avgiftsfritt.

Genom den föreslagna paragrafen genomförs artikel 7.4 i mediefrihetsförordningen.

10 §. Anmälningsskyldighet. I 10 § 1 föreskrivs det om skyldigheten för leverantörer av medietjänster att anmäla den information som avses i artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen till Transport- och kommunikationsverket. Den information som avses i artikel 6.1 ska innehålla uppgifter om leverantörens juridiska namn och kontaktuppgifter, namnen på de direkta eller indirekta ägare vars aktieinnehav gör det möjligt för dem att utöva inflytande över leverantörens verksamhet och strategiska beslut, namnen på de verkliga huvudmännen och information om det totala årliga beloppet av offentliga medel för statlig annonsering som tilldelats leverantören och det totala årliga beloppet av reklamintäkter från offentliga myndigheter eller enheter i tredjeländer. Enligt det föreslagna 1 mom. ska leverantörer av medietjänster årligen underrätta Transport- och kommunikationsverket efter att informationen i fråga har offentliggjorts. Utgångspunkten är dock att leverantörernas kontaktuppgifter, ägare och verkliga huvudmän inte ändras årligen. Om det inte har skett några förändringar i kontaktuppgifterna eller uppgifterna

om ägandet för leverantören av medietjänster under året, behöver den informationen inte ingå i anmälan.

I anmälan till verket ska den plats där informationen har offentliggjorts ingå, dvs. var informationen finns tillgänglig. Anmälan kan till exempel innehålla en länk till webbplatsen för leverantören av medietjänster. Transport- och kommunikationsverket ska dessutom underrättas om det informationsinnehåll som offentliggjorts. Den anmälan som ska göras till verket behöver dock inte innehålla detaljerade uppgifter om ägandeförhållandena och fördelningen av medel för annonsering, utan endast en allmän beskrivning av informationsinnehållet.

Det föreslagna 1 mom. innehåller dessutom bestämmelser om hur de statliga myndigheter och andra offentliga enheter som är skyldiga att enligt artikel 25.2 i mediefrihetsförordningen offentliggöra information om statlig annonsering ska anmäla saken till Transport- och kommunikationsverket. Vad gäller myndigheter och andra offentliga enheter avses med information om statlig annonsering sådan information som anges i artikel 25.2 i mediefrihetsförordningen, vilken ska omfatta de juridiska namnen på de leverantörer av medietjänster eller de leverantörer av onlineplattformar från vilka tjänster köpts, de juridiska namnen på företagsgrupper i vilka dessa leverantörer av medietjänster eller leverantörer av onlineplattformar ingår och de totala årliga belopp som använts för annonsering samt de årliga beloppen per leverantör av medietjänster eller leverantör av en onlineplattform. Enligt artikel 2.19 i förordningen omfattar begreppet annonsering förutom reklam även myndigheters och andra offentliga enheters meddelanden, kungörelser och informationskampanjer mot betalning eller annan ersättning. Leverantörer av medietjänster, myndigheter och offentliga aktörer ska meddela Transport- och kommunikationsverket när information om utgifter för statlig annonsering har offentliggjorts. Även i fråga om myndigheters och andra offentliga aktörers anmälningar ska platsen för offentliggörandet av informationen och det informationsinnehåll som offentliggjorts ingå.

För att minska den administrativa bördan och underlätta behandlingen av anmälningar föreslås det i 1 mom. att anmälningarna ska lämnas elektroniskt till Transport- och kommunikationsverket. Transport- och kommunikationsverket kan ge leverantörer av medietjänster, statliga myndigheter och offentliga aktörer anvisningar om anmälningsform.

Definitionen av offentlig myndighet eller enhet enligt artikel 2.18 i förordningen kan anses omfatta statliga förvaltningsmyndigheter, statliga ämbetsverk och inrättningar, statliga affärsverk samt fonder utanför statens ekonomi. Definitionen omfattar dessutom offentligt ägda enheter som direkt eller indirekt kontrolleras av en nationell, regional eller lokal myndighet. I skäl 13 i förordningen klargörs det att en sådan myndighets kontroll kan följa av rättigheter, avtal eller andra medel som ger möjlighet att utöva ett avgörande inflytande över en enhet. De faktorer som är relevanta när det gäller kontroll är i synnerhet ägande av kapital och rätt att använda samtliga eller en del av en sammanslutnings tillgångar samt rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammanslutningen av sammanslutningens organ och omröstningar eller beslut i dessa.

I ljuset av formuleringen av skäl 13 i förordningen omfattar definitionen de statsägda bolag i vilka regeringen utövar ett avgörande inflytande. Enligt statsrådets ägarpolitiska principbeslut (Statsrådets publikationer 2024:29) är staten aktieägare bland de övriga aktieägarna i bolag som staten delvis äger och verkar i enlighet med det inflytande som ägarandelen tillåter. Således kan tillämpningsområdet för artikel 25 i mediefrihetsförordningen anses omfatta endast sådana aktiebolag där staten innehar mer än hälften av det antal röster som samtliga aktier skulle medföra och majoriteten av rösterna grundar sig på ägande, bolagsordningen eller något annat

avtal eller rätten att utnämna majoriteten av ledamöterna i aktiebolagets styrelse eller förvaltningsråd, och utnämningens rätten grundar sig på ovannämnda omständigheter.

Dessutom kan förordningens definition utifrån dess formulering tolkas som att den omfattar städer och kommuner, inklusive samkommuner, välfärdsområden och välfärdssammanslutningar samt deras dottersammanslutningar och affärsverk. Tillämpningsområdet kan också i ljuset av skäl 13 tolkas som att det omfattar sådana sammanslutningar som ägs av en eller flera kommuner eller ett eller flera välfärdsområden där kommunen, kommunerna, välfärdsområdet eller välfärdsområdena har avgörande bestämmande inflytande i sammanslutningen. I fråga om nationellt ägda sammanslutningar kan tillämpningsområdet för skyldigheterna anses omfatta de sammanslutningar där en kommun har bestämmande inflytande enligt 6 § i kommunallagen eller där ett välfärdsområde har bestämmande inflytande enligt 4 § i lagen om välfärdsområden. Skyldigheten gäller enligt den tolkningen även bolag som de ovannämnda aktörerna har bestämmande inflytande över.

Sådana offentligt ägda organisationer som genom lag garanteras autonomi i förhållande till nationella, regionala och lokala myndigheter och som således vare sig direkt eller indirekt kontrolleras av en sådan myndighet kan anses falla utanför tillämpningsområdet. Sådana organisationer är bl.a. universitet som i enlighet med 123 § i grundlagen och 3 § i universitetslagen (558/2009) har självstyrelse. Med självstyrelse avses enligt förarbetena till grundlagen framför allt att universitetens egna förvaltningsmyndigheter inom de gränser som det föreskrivs om i lag beslutar om universitetens interna förvaltning. Även grundlagsutskottet har vid bedömningen av universitetens autonomi ansett att den ekonomisk-administrativa autonomi innebär att universiteten själva får tillsätta sina administrativa organ, som fattar beslut om universitetens interna administration (se GrUU 11/2009 rd, s. 2–3, GrUU 46/2010 rd, s. 5).

Utanför tillämpningsområdet faller enligt denna tolkning dessutom sådana offentligrättsliga inrättningar samt riksdagens ämbetsverk och inrättningar vars ledamöter väljs av riksdagen med stöd av 36 § i grundlagen eller vars ställning regleras någon annanstans i grundlagen. Sådana offentligrättsliga inrättningar är Folkpensionsanstalten, Finlands Bank och Statens revisionsverk. Det är nödvändigt att begränsa tillämpningsområdet på grund av dessa aktörers och organisationers i huvudsak konstitutionella ställning, vilket grundlagsutskottet har betonat (se GrUU 7/2001 rd, s. 3, GrUU 46/2010 rd, s. 4–5). Även förvaltningsråden för Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra och Rundradion samt styrelsen för Utrikespolitiska institutet väljs av riksdagen i enlighet med 36 § i grundlagen. I lagen om Jubileumsfonden för Finlands självständighet (717/1990) och lagen om ett forskningsinstitut för internationella relationer och EU-frågor (544/2006) konstateras dessutom att Sitra och Utrikespolitiska institutet står under riksdagens garanti eller i anknytning till den. Enligt vedertagen praxis har det ansetts att ägarstyrningen av Rundradion Ab sker genom försorg av det förvaltningsråd som utsetts av riksdagen på grund av den samhälleliga betydelsen av Rundradions allmännyttiga verksamhet. I förarbetena till lagen om Rundradion Ab (1380/1993) konstateras det likaså att Rundradion verkar under riksdagens övervakning och ansvar (RP 43/2005 rd, s. 18). Således kan Sitra, Utrikespolitiska institutet och Rundradion anses stå under riksdagens direkta eller indirekta bestämmande inflytande och inte regeringens, varvid också dessa faller utanför tillämpningsområdet för skyldigheterna enligt artikel 25 i förordningen.

Enligt 2 mom. ska kommuner, samkommuner, välfärdsområden och välfärdssammanslutningar samt deras affärsverk i fortsättningen anmäla information om statlig annonsering till Statskontoret som en del av det i 120 a § i kommunallagen (410/2015) och i 120 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) avsedda lämnandet av ekonomiska uppgifter. Således behöver kommunerna, samkommunerna, välfärdsområdena och deras affärsverk inte anmäla

offentliggörandet av information om statlig annonsering till Transport- och kommunikationsverket, utan i fråga om den finns informationen om statlig annonsering tillgänglig i Statskontorets ekonomitjänst, där Transport- och kommunikationsverket kan kontrollera och vid behov söka informationen för sin årliga rapportering.

Den föreslagna paragrafen minskar den administrativa börda som de myndighetsuppgifter som avses i artiklarna 6.2 och 25.3 i mediefrihetsförordningen medför och gör det möjligt att upprätthålla en uppdaterad nationell databas över mediebolagens ägande samt att effektivare följa upp och rapportera om tilldelningen av medel för statlig annonsering. Förvaltningen av ägandedatabasen har samband med artikel 6.2 i förordningen, enligt vilken den nationella tillsynsmyndigheten har i uppdrag att utveckla en nationell databas över medieägande. Enligt artikel 25.3 ska myndigheten övervaka och rapportera årligen om tilldelningen av medel för statlig annonsering till leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar. Myndigheten ska offentliggöra dessa årsrapporter i lättillgänglig form.

11 §. Tillsynsbeslut. I paragrafen föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets tillsynsbeslut i anslutning till tillsynen över efterlevnaden av mediefrihetsförordningen och denna lag, vilka har karaktären av förvaltningsbeslut och i vilka verket kan ålägga den som bryter mot mediefrihetsförordningen eller denna lag att upphöra med överträdelsen och att inom en skälig tid avhjälpa sitt fel eller sin försummelse.

12 §. Vite. Enligt den föreslagna paragrafen kan skyldigheter som ålagts i ett tillsynsbeslut som meddelats med stöd av 11 § och som hänför sig till rätten att få information enligt 9 § förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

13 §. Ändringssökande. Den föreslagna paragrafen innehåller en informativ bestämmelse om sökande av ändring i Transport- och kommunikationsverkets beslut. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

7.2 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

30 §. Överföring av programkoncession. Det föreslås att det till paragrafen med anledning av bestämmelserna om bedömning av koncentrationer på mediemarknaden i 2 kap. i lagen om tillsyn över mediemarknaden fogas ett nytt moment som gäller den tidpunkt då en förändring i det bestämmande inflytandet ska anmälas till koncessionsmyndigheten på stället för det nuvarande 6 mom. Det gällande 6 mom. föreslås bli flyttat till ett nytt 7 mom.

Enligt det föreslagna nya 6 mom. ska en förändring i det bestämmande inflytandet anmälas till koncessionsmyndigheten samtidigt som anmälan om företagsförvärv görs, om det bestämmande inflytandet förändras genom ett företagsförvärv som enligt lagen om tillsyn över mediemarknaden (XXX/XXXX) ska anmälas till Transport- och kommunikationsverket.

Syftet med momentet är att göra det möjligt att bedöma vilka konsekvenser ett företagsförvärv inom mediebranschen har för mediepluralismen och det redaktionella oberoendet samtidigt som Transport- och kommunikationsverket eller statsrådet behandlar vilka konsekvenser en ändring i det bestämmande inflytandet har för programkoncessionen.

Det gällande 6 mom. blir med anledning av det ovan föreslagna tillägget ett nytt 7 mom. Det föreslås inga ändringar i momentet.

7.3 Lagen om yttrandefrihet i masskommunikation

5 §. Upplysningsplikt. Enligt förslaget fogas till paragrafen ett nytt 5 mom. som innehåller en informativ hänvisning till mediefrihetsförordningen. Genom bestämmelsen uppmärksammas lagtillämpare på att bestämmelserna om upplysningsplikt i 5 § i yttrandefrihetslagen inte är uttömmande, utan att det också finns bestämmelser om saken i en direkt tillämplig förordning. I 5 § i yttrandefrihetslagen finns bestämmelser om den upplysningsplikt som utgivare och den som utövar programverksamhet har. Liknande skyldigheter ingår också i artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen, och därför föreslås det att en informativ hänvisning till den artikeln fogas till paragrafen. De skyldigheter för leverantörer av medietjänster att iaktta öppenhet som föreskrivs i artikel 6 i mediefrihetsförordningen är mer detaljerade och omfattande än vad som föreskrivs på nationell nivå. Den nationella lagstiftningen ålägger inte företag som tillhandahåller medietjänster att på ett lätt och direkt sätt ge mottagarna av deras tjänster tillgång till bland annat information om ägarförhållanden för utgivare eller dem som utövar programverksamhet, det årliga beloppet av medel för annonsering som tilldelats dem av offentliga enheter eller det totala årliga beloppet av reklamintäkter från offentliga myndigheter eller enheter i tredjeländer. Eftersom skyldigheterna att iaktta öppenhet i sig härrör från en direkt tillämplig förordning, räcker det att till 5 § i yttrandefrihetslagen foga en informativ hänvisning till förordningen.

7.4 Rättegångsbalken

17 kap. Om bevisning

22 §. Till slutet av 2 mom. föreslås det att det fogas en ny mening med en informativ hänvisning till mediefrihetsförordningen. Genom bestämmelsen uppmärksammas lagtillämpare på att bestämmelserna i 17 kap. 20 och 22 § i rättegångsbalken om källskydd och de personer som omfattas av dem inte är uttömmande, utan att det också finns bestämmelser om saken i en direkt tillämplig förordning. Artikel 4 innehåller bestämmelser enligt vilka medlemsstaterna inte får ålägga leverantörer av medietjänster, deras redaktionella personal eller personer som har regelbunden eller yrkesmässig förbindelse till en leverantör av medietjänster eller dess redaktionella personal att lämna ut information som omfattas av källskyddet, om inte villkoren för undantag enligt artikeln uppfylls.

Enligt artikel 4.3 i förordningen omfattar källskyddet bland annat personer som har *en regelbunden eller yrkesmässig förbindelse* till en leverantör av medietjänster eller dess redaktionella personal och som därigenom eventuellt innehar information som omfattas av källskyddet. Begreppet regelbunden eller yrkesmässig förbindelse har förklarats i skäl 20 i ingressen till förordningen, där det anges att för att undvika kringgående av skyddet för journalisters källor och konfidentiell kommunikation och för att garantera tillräcklig respekt för privat- och familjeliv, hem och kommunikation i enlighet med stadgan om de grundläggande rättigheterna, bör skyddsmekanismerna även gälla personer som på grund av sina regelbundna privata eller yrkesmässiga förbindelser med leverantörer av medietjänster eller deras redaktionella personal sannolikt har information som skulle kunna identifiera journalistiska källor eller konfidentiell kommunikation. Av ordalydelsen framgår det att med regelbunden förbindelse avses en *regelbunden privat förbindelse*. Mot bakgrund av ordalydelsen i skäl 20 bör begreppet förstås som att det omfattar *personer som lever i ett nära förhållande i ett gemensamt hushåll och på ett stabilt och kontinuerligt sätt med dessa personer*. Det verkar således vara fråga om närstående till journalister och till andra personer som avses i förordningen. Dessa personer är inte nödvändigtvis anställda hos eller biträder journalister eller andra personer som avses i förordningen på det sätt som föreskrivs i 17 kap. 22 § 2 mom. i rättegångsbalken. Å andra sidan verkar den ovan nämnda ordalydelsen om boende i gemensamt

hushåll i skäl 20 begränsa kretsen av sådana närstående som avses i artikel 4.3 i förordningen. Personer som avses i förordningen och som har en regelbundet privat förbindelse till leverantören eller någon annan person som avses i förordningen kan således vara till exempel makar eller barn som bor i samma hushåll.

Begreppet *yrkesmässig förbindelse* omfattar, om det förstås mot bakgrund av skäl 20 i ingressen till förordningen, personer som yrkesmässigt är eller har varit involverade i förberedelsen, produktionen eller spridningen av program eller presspublikationer och som har blivit utsatta endast på grund av deras nära förbindelser med leverantörer av medietjänster, journalister eller annan redaktionell personal. Skyddet för journalisters källor och konfidentiell kommunikation bör även omfatta personalen hos leverantörer av medietjänster, såsom teknisk personal, inbegripet cybersäkerhetsexperten, som kan komma att beröras på grund av deras viktiga roll som stödpersoner för journalister i deras dagliga arbete, vilket kräver olika lösningar för att säkerställa konfidentiell behandling av journalisternas arbete och på grund av vilket de sannolikt kommer att ha tillgång till information om journalisternas källor eller konfidentiell kommunikation.

Bestämmelsen i 17 kap. 22 § 2 mom. i rättegångsbalken om personer som har fått information som omfattas av källskyddet i egenskap av anställd hos eller när de annars biträtt en person som avses i 20 § 1 mom. omfattar inte bara anställda. I ljuset av förarbetena till lagen och den juridiska litteraturen är begreppet omfattande. I förarbetena till lagen nämns som exempel på andra personer som omfattas av begreppet och som avses i 22 § 2 mom. och som med stöd av andra bestämmelser i 17 kap. i rättegångsbalken har rätt eller skyldighet att vägra vittna bl.a. en advokats sekreterare eller en tandskötare som assisterar en tandläkare, en självständig översättare som anlitas av en advokat, en kollega som konsulterats av en advokat eller läkare samt tjänsteleverantören för en molntjänst som anlitas av en advokat (RP 46/2014 rd s. 81 och 149). Vidare nämns sekreterare, receptionister samt personer som sköter fakturering och arkivering som exempel. Tillämpningen av momentet i ett enskilt fall ska övervägas utifrån utgångspunkten att det inte ska vara möjligt att kringgå en läkares tystnadsplikt eller rätt att tåga genom att höra t.ex. dennes anställda eller biträde. Den som fungerat som biträde är inte heller bunden på samma formella sätt som en anställd (LaUB 19/2014, s. 15) I avgörandet HFD 2018:93 ansåg förvaltningsdomstolen att en väktare som arbetat på ett sjukhus hade biträtt en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. I rättslitteraturen har det ansetts att det också kan vara fråga om en person som bara råkat vara på plats, såsom en utomstående person som bistått en ambulanssjukskötare i vården av ett offer för en trafikolycka (Rautio-Frände s. 168–169) På ovannämnda grunder verkar ordalydelsen i 17 kap. 22 § 2 mom. i rättegångsbalken täcka begreppet yrkesmässig förbindelse enligt artikel 4 i förordningen och eventuellt även gå längre än så, eftersom det kan vara fråga om också något annat än en yrkesmässig förbindelse.

Bestämmelser om förutsättningarna för att bryta källskyddet finns i artikel 4.4 och 5 i förordningen. Bestämmelserna i 17 kap. 20 § 2 mom. och 22 § 2 mom. i rättegångsbalken kan anses uppfylla dessa förutsättningar.

9 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 8 augusti 2025.

8 Verkställighet och uppföljning

Genom mediefrihetsförordningen inrättas en europeisk nämnd för medietjänster som består av experter från medlemsstaterna. Nämnden ska ge råd till och bistå kommissionen med att på ett konsekvent och effektivt sätt tillämpa regleringen om den inre marknaden för medietjänster.

Till nämndens uppgifter hör dessutom att främja och samordna samarbetet mellan de nationella tillsynsmyndigheterna. Transport- och kommunikationsverket ska delta i nämndens arbete, vilket gör det möjligt att påverka arbetet och få information om det.

Enligt artikel 26 i mediefrihetsförordningen ska kommissionen årligen genomföra och offentliggöra en övervakning för att granska den inre marknaden för medietjänster, inbegripet risker för och framsteg avseende dess funktion. Övervakningen ska omfatta bland annat en ingående analys av mediemarknaden i alla medlemsstater och en översikt över hur den inre marknaden för medietjänster fungerar. Kommissionen ska samråda med nämnden för medietjänster som en del av övervakningen.

Förutom den årliga övervakningen ska kommissionen enligt artikel 27 utvärdera förordningen och lämna en rapport till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vart fjärde år. Rapporterna får vid behov åtföljas av ett förslag till ändring av förordningen. I artikeln föreskrivs det även att medlemsstaterna ska förse kommissionen med de uppgifter som behövs för att utarbeta rapporten. Uppgifter om genomförandet av förordningen ska således samlas in nationellt senast för rapporteringen. Uppgifterna fås i huvudsak från Transport- och kommunikationsverket.

9 Förhållande till andra propositioner

Propositionen hänför sig till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om Rundradion Ab, där det föreslås bestämmelser om skyddsmekanismer för oberoendet hos leverantörer av public service-medier enligt artikel 5 i mediefrihetsförordningen. Denna regeringsproposition bereds vid kommunikationsministeriet (<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM032:00/2024>).

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

10.1 Ålands ställning och förhållande till självstyrelselagen för Åland

Propositionens bestämmelser faller delvis under rikets och delvis under landskapets lagstiftningsbehörighet med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Tillämpningsområdet för mediefrihetsförordningen omfattar delvis frågor som hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet vad gäller förvaltningen och myndigheterna. Av de förslag som ingår i propositionen blir de bestämmelser som hör till rikets lagstiftningsbehörighet tillämpliga också i landskapet Åland.

Enligt 18 § 1 och 4 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapets myndigheter och offentliga aktörer samt kommuner och deras tjänsteinnehavare. Landskapets lagstiftningsbehörighet omfattar således rätten att bestämma vilken myndighet i landskapet som är nationell tillsynsmyndighet enligt mediefrihetsförordningen och övervaknings- och rapporteringsmyndighet enligt artikel 25.3 i förordningen. På Åland har AVMS-direktivet genomförts genom landskapslagen om radio- och televisionsverksamhet (2011:95). Enligt 38 § i den lagen har programnämnden till uppgift att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna i lagen. Dessutom utövar Ålands landskapsregering tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna i lagen. I fråga om myndighetsuppgifter i anslutning till medietjänstnämndens verksamhet ska också 59 b § i självstyrelselagen för Åland beaktas, där det föreskrivs om samarbetet mellan landskapsmyndigheterna och riksmyndigheterna.

Enligt 27 § 8 punkten i självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om föreningar, stiftelser, bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar. Det faller således under rikets lagstiftningsbehörighet att föreskriva om förfaranderegler för bedömning av konsekvenserna av koncentrationer på mediemarknaden enligt artikel 22 i mediefrihetsförordningen.

10.2 Skyddet för privatlivet och personuppgifter

10.2.1 Nationellt handlingsutrymme

Enligt artikel 7.4 i mediefrihetsförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna har befogenhet att begära sådan information som är proportionell och nödvändig för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt kapitel III i förordningen. I enlighet med artikel 7.4 a i förordningen ska tillsynsmyndigheten ha möjlighet att begära information av fysiska eller juridiska personer som omfattas av kapitel III, till exempel av företag som tillhandahåller medietjänster och av myndigheter och offentliga aktörer som är skyldiga att iaktta artikel 25.3. Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information i samband med tillsyn enligt kapitel III i mediefrihetsförordningen ska också gälla andra fysiska eller juridiska personer som avses i artikel 7.4 b i den förordningen och som av skäl som hänför sig till deras närings-, affärs- eller yrkesverksamhet rimligen kan förväntas inneha sådan information.

Förordningen anses inte lämna nationellt handlingsutrymme i fråga om de aktörer som är föremål för rätten att få information till exempel så att man i den nationella lagen på förhand på ett uttömmande sätt kunde ange de andra personer som avses i artikel 7.4 i förordningen. Däremot betraktas den som att den i någon mån lämnar nationellt handlingsutrymme i fråga om den information som är föremål för rätten att få information. Enligt förordningen ska rätten att få information gälla information och data som är proportionella och nödvändiga för fullgörandet av de uppgifter som avses i kapitel III i förordningen. Kravet på informationens och datans proportionalitet anses göra det möjligt att beakta konstitutionella utgångspunkter och grundlagsutskottets utlåtandepraxis när det föreskrivs om rätten att få information.

Den allmänna lagstiftning som ska tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som avses i lagförslag 1 bestäms utifrån ändamålet med behandlingen av uppgifterna. På behandlingen av personuppgifter tillämpas den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslag som kompletterar den i enlighet med bestämmelserna om tillämpningsområdet för dessa allmänna författningar. Den behandling av personuppgifter som omfattas av tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen grundar sig på artikel 6.1 e i den förordningen. I 9 § i lagförslag 1 föreslås nationella specialbestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen och som baserar sig på det nationella handlingsutrymme som lämnas i artikel 6 i dataskyddsförordningen. Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 e fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Den ovan avsedda nationella rätten hos medlemsstaterna ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Vid behandlingen av personuppgifter i anslutning till utövandet av Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information enligt lagförslag 1 i propositionen ska de skyddsåtgärder som föreskrivs i 6 och 7 § i dataskyddslagen (1050/2018) iakttas. Det betraktas som tillräckligt att skyddsåtgärderna enligt de allmänna bestämmelserna iakttas, eftersom myndigheternas behandling av personuppgifter inte bedöms vara förenad med några betydande risker. Med beaktande av karaktären hos den information som behandlas samt dess omfattning,

syfte och sammanhang kan den risk som är förenad med behandlingen av informationen bedömas vara låg.

10.2.2 Rättslig bedömning

Rätten att få information måste granskas utgående från skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottets vedertagna praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme begränsas både av denna bestämmelse och av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet, som tryggas i samma moment. Sammantaget är det fråga om att lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna som en helhet (se t.ex. GrUU 11/2018 rd, GrUU 13/2016 rd).

Enligt den föreslagna paragrafen har Transport- och kommunikationsverket trots de sekretessbestämmelser som gäller företagshemligheter rätt att få nödvändig information vid utförandet av dess uppgifter enligt mediefrihetsförordningen och den föreslagna lagen samt i samband med tillsyn enligt kapitel III i den förordningen av dem om vilkas skyldigheter det föreskrivs i mediefrihetsförordningen eller lagen samt av andra fysiska eller juridiska personer som avses i artikel 7.4 i den förordningen. Myndigheten kan begära sekretessbelagd information t.ex. i anslutning till verkets bedömning av konsekvenserna av företagsförvärvet.

Grundlagsutskottet har ofta bedömt omfattningen, exaktheten och innehållet i fråga om bestämmelserna om de uppgifter som ska fås och lämnas ut trots sekretessen (se t.ex. GrUU 89/2022 rd, stycke 12). Myndigheternas rätt att få och att lämna ut information har enligt utskottet kunnat gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över vad uppgifterna ska innehålla. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "informationen är nödvändig" för ett visst syfte (GrUU 8/2021 rd, stycke 24, och de utlåtanden som nämns där). Vid bedömningen av exakthet och innehåll har utskottet fäst särskild vikt vid huruvida de uppgifter som ska lämnas ut är känsliga uppgifter. I synnerhet i situationer där de föreslagna bestämmelserna om utlämnande av uppgifter även har gällt känsliga uppgifter, har det för vanlig lagstiftningsordning krävts att bestämmelserna preciseras så att de följer grundlagsutskottets ovan återgivna praxis för bestämmelser som rör rätten att få och att lämna ut myndighetsuppgifter trots sekretess (se t.ex. GrUU 15/2018 rd, s. 39).

Rätten att få information enligt 9 § i lagförslag 1 är bunden till nödvändighetskravet på det sätt som grundlagsutskottets utlåtandep Praxis förutsätter. Vidare föreslås rätten att få information bli begränsad så att brytande av sekretessen endast gäller företagshemligheter. Vid beredningen har man inte identifierat något behov av att behandla information som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen, information som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelse som innefattar brott enligt artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen eller information som i större utsträckning ska betraktas som känsliga personuppgifter i konstitutionellt hänseende, såsom information som hänför sig till socialvård eller betalkort. Personuppgifter som behandlas med stöd av rätten att få information är i synnerhet information som gäller personers namn och kontaktuppgifter. Rätten att få information har i huvudsak bedömts hänföra sig till bedömningen av koncentrationer på mediemarknaden enligt artikel 22 i mediefrihetsförordningen (bestämmelserna i 2 kap. i lagförslag 1) samt till övervakningsuppgiften i fråga om statlig annonsering enligt artikel 25.3 i den förordningen. Rätten att få information gäller således i synnerhet information som hänför sig till företagsverksamhet, såsom information om företagens ekonomiska situation samt information om användningen av offentliga medel för reklam- och annonsverksamhet.

Som ett tillägg som beror på det nationella regleringsbehovet utvidgas myndigheternas rätt att få information till att också gälla tillsynen enligt artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen. Transport- och kommunikationsverket kan således av leverantörer av medietjänster begära den information som avses i artikel 6.1 och som verket ska sammanställa i en sådan databas som avses i artikel 6.2. De personuppgifter som har samband med artikel 6 i förordningen och som verket behandlar är i praktiken personernas namnuppgifter. I enlighet med artikel 6.1 i förordningen ska leverantörer av medietjänster för mottagarna av sina tjänster göra lätt och direkt åtkomliga till exempel namnen på sådana direkta eller indirekta ägare vars aktieinnehav gör det möjligt för dem att utöva inflytande över verksamheten och över strategiska beslut, namnen på de verkliga huvudmännen samt det totala årliga beloppet av offentliga medel med vilka sådan statlig annonsering som avses i förordningen har köpts av leverantören av medietjänster. Om rätten att få information inte nationellt utsträcks till att gälla också information enligt artikel 6.1, kan verket i praktiken inte driva den databas som förutsätts i artikel 6.2, om leverantörerna av medietjänster helt eller delvis försummar sin skyldighet enligt artikel 6.1.

De föreslagna bestämmelserna om rätten att få information kan anses vara oproblematiskska med tanke på 10 § i grundlagen.

10.3 Egendomsskyddet och näringsfriheten

10.3.1 Nationellt handlingsutrymme

Bedömningen av koncentrationer på mediemarknaden grundar sig på artikel 22.1 i förordningen, enligt vilken det i den nationella rätten ska föreskrivas om anmälningsskyldigheten för parterna i en koncentration på mediemarknaden till den nationella myndigheten och om skyldigheten att ge myndigheten den information som behövs för bedömningen av koncentrationen samt utses en nationell tillsynsmyndighet som svarar för bedömningen. Förordningen lämnar inget sådant nationellt handlingsutrymme på basis av vilket nationella bestämmelser om anmälningsskyldigheten vid företagsförvärv och myndighetens bedömning skulle kunna utelämnas. Förordningen lämnar dock nationellt handlingsutrymme när det gäller fastställandet av tröskeln för anmälan och det närmare innehållet i förfarandereglererna. I enlighet med artikel 22 i mediefrihetsförordningen ska reglerna om bedömning av koncentrationer på mediemarknaden tillämpas åtminstone på sådana företagsförvärv som kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. Artikel 22 i förordningen är minimiharmoniserande i enlighet med artikel 1.3 i förordningen. Således kan det nationellt fastställas mer detaljerade eller strikta regler om bedömning av koncentrationer på mediemarknaden än i förordningen, om det genom mer detaljerade eller strikta regler säkerställs ett bättre skydd för mediepluralismen och det redaktionella oberoendet.

10.3.2 Rättslig bedömning

Skyldigheten att anmäla företagsförvärv kan bedömas med tanke på egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen och avtalsfriheten i anslutning till det samt näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. i grundlagen. Utgående från den allmänna klausulen i 15 § 1 mom. i grundlagen bedöms bland annat olika begränsningar i ägarens nyttjanderätt och bestämmande inflytande. Egendomsskyddet inbegriper rätten att bestämma om sin egendom och således kan bestämmelserna om anmälningsskyldigheten i anslutning till företagsförvärv bedömas med avseende på egendomsskyddet. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt.

I 2 kap. i lagförslag 1 föreskrivs det bl.a. om anmälan om företagsförvärv till Transport- och kommunikationsverket, anmälningsskyldiga aktörer, de uppgifter som ska anmälas samt behandlingsfristerna. Transport- och kommunikationsverket ska enligt förslaget bedöma företagsförvärvet enligt kriterierna i artikel 22.2 i mediefrihetsförordningen.

Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis innebär bestämmelserna om användning av egendom inte alltid en begränsning av egendomsskyddet. Grundlagsutskottet anser att det t.ex. i fråga om lagstiftningen om valfinansiering inte innebär en egentlig inskränkning i egendomsskyddet, utan snarare en sådan reglering av användning av egendomen som det finns ett tungt vägande samhälleligt skäl för och som sitter bra i ett modernt demokratiskt system (GrUB 3/2010 rd, s. 6, GrUB 2/2009 rd, s. 5). Dessutom anses det att exempelvis planbestämmelser som meddelas med stöd av markanvändnings- och bygglagen handlar snarare om reglering av egendomsanvändningen, vilket är nödvändigt i vårt moderna samhälle, än om regelrätta begränsningar (GrUU 33/2008 rd, s. 3, GrUU 38/1998 rd, s. 3–4).

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis ansett att det med tanke på näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. i grundlagen är betydelsefullt att ett företagsförvärv förbjuds, hävs eller att det ställs villkor för det (se t.ex. GrUU 40/2010 rd, s. 2). Det föreslås inga befogenheter för Transport- och kommunikationsverket att i samband med den bedömning som avses i 2 kap. i lagförslag 1 vidta ovan nämnda åtgärder som grundlagsutskottet anser vara av betydelse med tanke på näringsfriheten. Enligt lagförslag 1 ska Transport- och kommunikationsverket offentliggöra sin bedömning av företagsförvärvets konsekvenser för mediepluralismen och det redaktionella oberoendet, men bedömningen har inga rättsverkningar för företagsförvärvet. Parterna i företagsförvärvet ska således vara fria att genomföra förvärvet redan innan bedömningen offentliggörs.

De föreslagna bestämmelserna i 2 kap. i lagförslag 1 vare sig hindrar eller begränsar försäljningen av ett företag, och således anses bestämmelserna om anmälningsskyldighet vid företagsförvärv inte begränsa äganderätten eller anmälningsskyldigheten och bedömningen av företagsförvärv begränsa näringsfriheten.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom mediefrihetsförordningen innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om tillsyn över mediemarknaden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Mediefrihetsförordning

Genom denna lag preciseras och kompletteras Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (uropeisk mediefrihetsförordning), nedan *mediefrihetsförordningen*, och dess nationella tillämpning.

2 kap.

Bedömning av koncentrationer på mediemarknaden

2 §

Kapitlet tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på sådana i 21 § i konkurrenslagen (948/2011) avsedda företagsförvärv där minst en part är en leverantör av medietjänster eller en leverantör av en onlineplattform som ger tillgång till medieinnehåll och där parternas omsättning uppfyller förutsättningarna enligt 22 § 1 mom. i konkurrenslagen. Vid beräkningen av omsättningen för parterna i ett företagsförvärv tillämpas vad som föreskrivs i 24 § i konkurrenslagen.

3 §

Anmälan om företagsförvärv

Företagsförvärv ska anmälas till Transport- och kommunikationsverket efter det att avtal ingåtts, bestämmanderätt förvärvats eller ett offentligt uppköpserbudande enligt 11 kap. 9 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012) offentliggjorts, men dock innan förvärvet har verkställts. Företagsförvärvet kan också anmälas till Transport- och kommunikationsverket genast efter det att parterna med tillräcklig säkerhet kan visa att de har för avsikt att genomföra ett företagsförvärv.

Anmälningsskyldigheten gäller den som förvärvar bestämmanderätt, den som förvärvar en affärsverksamhet eller en del av den, de sammanslutningar och stiftelser som deltar i en fusion samt bildarna av ett samföretag.

4 §

Uppgifter som ska ingå i anmälan om företagsförvärv

I anmälan om företagsförvärv ska följande uppgifter ingå:

- 1) namn, adress och telefonnummer för vardera parten i företagsförvärvet samt vardera partens kontaktperson och dennes kontaktuppgifter,
- 2) vardera partens eventuella ombud och dennes kontaktuppgifter,
- 3) en redogörelse för den sammanräknade omsättningen från Finland för vardera parten och för de sammanslutningar och stiftelser som tillhör samma företagsgrupp som parten i fråga,
- 4) en beskrivning av företagsförvärvet och dess ekonomiska och finansiella struktur, tidsplan, den affärsverksamhet som är föremål för arrangemanget, eventuell försäljare, hur innehav och bestämmanderätt fördelar sig före och efter arrangemanget, ekonomiska och andra omständigheter som lett till arrangemanget samt de strategiska och ekonomiska grunderna för arrangemanget,
- 5) en beskrivning av vardera partens bransch, den affärsverksamhet som vardera parten bedriver och den verksamhet vardera parten bedriver med stöd av en programkoncession,
- 6) en redogörelse för de marknader som berörs av företagsförvärvet,
- 7) en beskrivning av de andra aktörerna på marknaden och deras marknadsandelar,
- 8) en bedömning av företagsförvärvets förväntade konsekvenser för mediepluralismen, samt för den allmänna opinionsbildningen och mångfalden av medietjänster och medieutbudet på marknaden,
- 9) en beskrivning av de skyddsåtgärder som gäller redaktionellt oberoende.

Av tydlighetsskäl kan vissa uppgifter presenteras i bilagor eller specificeras med bilagor eller tabeller och diagram. Det centrala innehållet i anmälan ska dock framgå av den egentliga anmälan. Sådana uppgifter i anmälan och dess bilagor som med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller någon annan lag föreslås vara sekretessbelagda ska specificeras.

Anmälan och dess bilagor ska sändas till Transport- och kommunikationsverket på elektronisk väg.

5 §

Bedömning av företagsförvärvets konsekvenser

Transport- och kommunikationsverket ska bedöma konsekvenserna av företagsförvärv för mediepluralismen och för det redaktionella oberoendet enligt kriterierna i artikel 22.2 i mediefrihetsförordningen.

6 §

Behandlingsfrister

Transport- och kommunikationsverket ska utan dröjsmål ta upp en anmälan om företagsförvärv till prövning. Bedömningen av företagsförvärvets konsekvenser ska sändas till parterna i företagsförvärvet inom 65 arbetsdagar från det att anmälan togs emot. Fristen börjar inte löpa om anmälan har väsentliga brister.

Om bedömningen gäller ett företagsförvärv som omfattar sådan verksamhet som bedrivs med stöd av en programkoncession, ska en samtidig bedömning av företagsförvärvet och inverkan av en förändring i bestämmanderätten på koncessionen enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) eftersträvas. Om den behöriga koncessionsmyndigheten är statsrådet, ska målet vara att lämna bedömningen av företagsförvärvets konsekvenser till statsrådet så snart som möjligt efter det att koncessionsärendet har överförts från Transport- och kommunikationsverket till statsrådet.

Tidsfristen löper inte under den tid som Transport- och kommunikationsverket inväntar utlåtande av europeiska nämnden för medietjänster enligt artikel 22.4 i mediefrihetsförordningen.

7 §

Offentliggörande av bedömningen

Transport- och kommunikationsverket ska göra bedömningen av företagsförvärvets konsekvenser tillgänglig för allmänheten.

3 kap.

Tillsyn

8 §

Transport- och kommunikationsverkets uppgifter

Transport- och kommunikationsverket är nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 7 i mediefrihetsförordningen och övervakar efterlevnaden av denna lag. Verket övervakar dessutom efterlevnaden av artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen och utvecklar de nationella databaser över medieäggande som avses i artikel 6.2 i den förordningen.

9 §

Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information

Transport- och kommunikationsverket har trots de sekretessbestämmelser som gäller företagshemligheter rätt att få sådan information som är nödvändig för utförandet av dess uppgifter enligt mediefrihetsförordningen och denna lag av dem om vilkas skyldigheter det föreskrivs i mediefrihetsförordningen eller denna lag, samt sådan information som är nödvändig för tillsynen över efterlevnaden av kapitel III i den förordningen av andra fysiska eller juridiska personer som avses i artikel 7.4 i den förordningen.

Den information som avses i 1 mom. ska lämnas ut utan obefogat dröjsmål, i den form som myndigheten begärt och avgiftsfritt.

10 §

Anmälningsskyldighet

Leverantörer av medietjänster ska årligen anmäla till Transport- och kommunikationsverket att den information som avses i artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen har offentliggjorts.

Myndigheter och andra offentliga aktörer som är skyldiga att offentliggöra information om statlig annonsering enligt artikel 25.2 i mediefrihetsförordningen ska årligen anmäla till Transport- och kommunikationsverket att informationen har offentliggjorts. Anmälningarna ska lämnas elektroniskt och de ska innehålla en redogörelse för var informationen offentliggjorts samt en beskrivning av det datainnehåll som offentliggjorts.

Kommuner och samkommuner ska anmäla information om statlig annonsering till Statskontoret som en del av det i 120 a § i kommunallagen (410/2015) avsedda lämnandet av ekonomiska uppgifter. Velfärdsområden och välfärdssammanslutningar ska anmäla information om statlig annonsering till Statskontoret som en del av det i 120 § i lagen om velfärdsområden (611/2021) avsedda lämnandet av ekonomiska uppgifter.

11 §

Tillsynsbeslut

När Transport- och kommunikationsverket utför uppgifter enligt denna lag kan det ålägga den som bryter mot mediefrihetsförordningen eller denna lag att upphöra med överträdelsen och att inom en skälig tid avhjälpa sitt fel eller sin försummelse.

12 §

Vite

Transport- och kommunikationsverket kan förena de skyldigheter som ålagts med stöd av 9 och 11 § med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

4 kap.

Särskilda bestämmelser

13 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Vid sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite tillämpas dock viteslagen.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 30 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 30 § 6 mom., sådant
det lyder i lag 1207/2020, och
fogas till 30 §, sådan den lyder i lagarna 1003/2018 och 2107/2020, ett nytt 7 mom. som följer:

30 §

Överföring av programkoncession

Om det bestämmande inflytandet förändras genom ett företagsförvärv som enligt lagen om tillsyn över mediemarknaden (/) ska anmälas till Transport- och kommunikationsverket, ska förändringen i det bestämmande inflytandet anmälas till koncessionsmyndigheten samtidigt som anmälan om företagsförvärv görs.

Koncessionsmyndigheternas befogenhet bestäms i enlighet med 25 § 3 mom. Om ett koncessionsärende överförs från Transport- och kommunikationsverket till statsrådet, ska statsrådet avgöra ärendet inom två månader från det att ärendet överfördes.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 5 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) ett nytt 5 mom. som
följer:

5 §

Upplysningsplikt

Bestämmelser om skyldigheterna för leverantörer av medietjänster finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 17 kap. 22 § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 17 kap. 22 § 2 mom., sådant det lyder i lag 732/2015, som följer:

17 kap.

Om bevisning

22 §

Den person som har fått information som avses i 11 § 2 eller 3 mom., 13 § 1 eller 3 mom., 14 § 1 mom. eller 20 § 1 mom. när han eller hon var anställd hos eller annars biträdde den som avses i bestämmelsen i fråga har motsvarande skyldighet eller rätt att vägra vittna som den som avses i bestämmelsen i fråga. Personen kan dock åläggas att vittna under de förutsättningar som anges i 15 § 1 mom. Han eller hon får även vittna under de förutsättningar som avses i 15 § 2 mom., om saken gäller en person som avses i 13 eller 14 § eller någon annan som har varit anställd hos eller annars biträtt en sådan person. Bestämmelser om källskydd finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (uropeisk mediefrihetsförordning).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 april 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Kommunikationsminister Lulu Ranne

2.

Lag

om ändring av 30 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 30 § 6 mom., sådant
det lyder i lag 1207/2020, och
fogas till 30 §, sådan den lyder i lagarna 1003/2018 och 2107/2020, ett nytt 7 mom. som följer

Gällande lydelse

30 §

Överföring av programkoncession

Koncessionsmyndigheternas befogenhet bestäms i enlighet med 25 § 3 mom. Om ett koncessionsärende överförs från Transport- och kommunikationsverket till statsrådet, ska statsrådet avgöra ärendet inom två månader från det att ärendet överfördes.

Föreslagen lydelse

30 §

Överföring av programkoncession

Om det bestämmande inflytandet förändras genom ett företagsförvärv som enligt lagen om tillsyn över mediemarknaden (/) ska anmälas till Transport- och kommunikationsverket, ska förändringen i det bestämmande inflytandet anmälas till koncessionsmyndigheten samtidigt som anmälan om företagsförvärv görs.

Koncessionsmyndigheternas befogenhet bestäms i enlighet med 25 § 3 mom. Om ett koncessionsärende överförs från Transport- och kommunikationsverket till statsrådet, ska statsrådet avgöra ärendet inom två månader från det att ärendet överfördes.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 5 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) ett nytt 5 mom. som
följer:

Gällande lydelse

5 §

Upplysningsplikt

Föreslagen lydelse

5 §

Upplysningsplikt

Bestämmelser om skyldigheterna för
leverantörer av medietjänster finns i
Europaparlamentets och rådets förordning
(EU) 2024/1083 om fastställande av en
gemensam ram för medietjänster på den inre
marknaden och om ändring av direktiv
2010/13/EU (europeisk
mediefrihetsförordning).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 17 kap. 22 § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 17 kap. 22 § 2 mom., sådant det lyder i lag 732/2015, som följer:

Gällande lydelse

17 kap.

Om bevisning

22 §

Den person som har fått information som avses i 11 § 2 eller 3 mom., 13 § 1 eller 3 mom., 14 § 1 mom. eller 20 § 1 mom. när han eller hon var anställd hos eller annars biträdde den som avses i bestämmelsen i fråga har motsvarande skyldighet eller rätt att vägra vittna som den som avses i bestämmelsen i fråga. Personen kan dock åläggas att vittna under de förutsättningar som anges i 15 § 1 mom. Han eller hon får även vittna under de förutsättningar som avses i 15 § 2 mom., om saken gäller en person som avses i 13 eller 14 § eller någon annan som har varit anställd hos eller annars biträtt en sådan person.

Föreslagen lydelse

17 kap.

Om bevisning

22 §

Den person som har fått information som avses i 11 § 2 eller 3 mom., 13 § 1 eller 3 mom., 14 § 1 mom. eller 20 § 1 mom. när han eller hon var anställd hos eller annars biträdde den som avses i bestämmelsen i fråga har motsvarande skyldighet eller rätt att vägra vittna som den som avses i bestämmelsen i fråga. Personen kan dock åläggas att vittna under de förutsättningar som anges i 15 § 1 mom. Han eller hon får även vittna under de förutsättningar som avses i 15 § 2 mom., om saken gäller en person som avses i 13 eller 14 § eller någon annan som har varit anställd hos eller annars biträtt en sådan person. *Bestämmelser om källskydd finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU* (europeisk mediefrihetsförordning).

Denna lag träder i kraft den 20 .